

ת"פ 21629/10/15 - מדינת ישראל נגד יונה יחיאל מצגר

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 21629-10-15 מדינת ישראל נ' מצגר

לפני כבוד השופט משה יועד הכהן
מדינת ישראל
המאשימה
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
ע"י עו"ד דני ויטמן ועו"ד אילה גלברד-יעקב
נגד
יונה יחיאל מצגר
הנאשם
ע"י ב"כ עו"ד טל גבאי ועו"ד יהודה פריד

החלטה

1. זוהי החלטה בטענות המקדמיות שהעלו באי-כח הנאשם. הטענות הועלו בשתי פעימות. תחילה, הוגשו ביום 1.6.16 טענות מקדמיות בארבעה ראשי פרקים שיפורטו בהמשך (להלן: "**הטענות המקדמיות הראשונות**"), ובהמשך ביום 2.11.16 הוגשה טענה מקדמית בראש פרק נוסף (להלן: "**הטענה המקדמית הנוספת**").
2. הטענות המקדמיות הראשונות כללו ארבעה ראשי פרקים תחת הכותרות הבאות:
 - א. עובדות כתב האישום אינן מהוות עבירה;
 - ב. פגם בכתב האישום;
 - ג. חוסר סבירות והעמדת הנאשם לדין העדר חקירתם של נותני המתת;
 - ד. חוסר סבירות בהתנהלות היחידה החוקרת.
3. הטענה המקדמית הנוספת שהועלתה עניינה אכיפה בדרנית.
4. המאשימה הגיבה למכלול הטענות וכעת הגיעה עת ההכרעה.

כתב האישום - כללי

5. נגד הנאשם ששימש בין השנים 2003-2013 בתפקיד הרב הראשי לישראל, הוגש ביום 13.10.15 כתב אישום המייחס לו שורה של עבירות ובהן עבירות שוחד, הפרת אמונים, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, גניבה בידי מורשה, קשירת קשר לביצוע פשע, הלבנת הון ועבירות מס, תוך שהוא פועל במסגרת תפקידו ומנצל, על פי הנטען, את מעמדו הרם. נטען, כי במהלך ביצוע העבירות וכתוצאה מהן קיבל הנאשם סכומי שוחד בסך של כ-8 מיליון ₪ (משוערכים בעת הגשת כתב האישום ל-10 מיליון ₪) ומתוכם לקח לכיסו סך של כ-5 מיליון ₪ (משוערכים בעת הגשת כתב האישום ל-7 מיליון ₪).

6. עוד נטען, כי חיים אייזנשטט (להלן: "חיים"), שימש כנהגו האישי של הנאשם החל משנת 1993 וכי שימש במרבית המקרים המיוחסים לנאשם כשליחו לקבלת כספי העבירות. בשל מערכת היחסים הקרובה ביניהם ובשל חלקו של חיים בביצוע העבירות, חילק הנאשם עמו את כספי העבירות, חלוקה שבמסגרתה קיבל הראשון עשרות אחוזים בהיקפים משתנים.

האישום הראשון

7. באישום זה, המכונה גם "פרשת הגיורים", מתואר כי במהלך השנים 2006-2007 הכירו הנאשם וחיים את הרב גבריאל כהן (להלן: "כהן"), ששימש כרב ואב בית דין בלוס אנג'לס וקשרו עמו קשר, לפיו הנאשם ינצל את מעמדו כרב הראשי לישראל במקרים בהם יפנו אליו תושבי חוץ וישאלו לעצתו בנושאים הקשורים להליכי גיור והליכי בירור יהדות (להלן: "תושבי החוץ"). סוכם כי במקרים המתאים יפנה הנאשם פונים אל כהן כדי שיטפל בעניינם בתמורה לתשלום שיקבל מהם. סוכם, כי בעד פעולותיו של הנאשם כהן ייתן לנאשם סכום כסף בשיעור מחצית מן הסכום שיתקבל אצלו מאותם תושבי חוץ. במסגרת הקשר ולשם קידומו, היפנו הנאשם וחיים אל כהן תושבי חוץ שביקשו להתגייר או לערוך בירור יהדות ופנו לנאשם בעניין זה וכהן ערך את הגיורים ואת הבירורים וקיבל מהמתגיירים סכומי כסף גדולים. מחצית מסכומי הכסף שקיבל העביר כהן כשוחד לנאשם ולחיים באמצעות נותן שירותי מטבע "ויזרע יצחק" מבני ברק שבבעלות מאיר טביב שיכנון להלן: "נש"מ".

8. האישום מתאר שלוש פרשיות שעניינן גיורים. הראשונה, פרשת גיורה של מרינה זרבה (להלן: "מרינה") שהינה אזרחית רוסיה שהתגיירה בבית דין בגרמניה בשנת 2006. פנייתה לקבל אזרחות ישראלית נדחתה בשל העובדה שגיורה בגרמניה איננו מוכר. בן זוגה של מרינה, סלבה ברשט (להלן: "ברשט"), פנה לנאשם על מנת שימליץ לו על רב שיגייר את מרינה גיור שיוכר על ידי הרשויות בישראל. הנאשם היפנה את ברשט לכהן כדי שיערוך את גיורה של מרינה וביקש מחיים לעדכן את כהן בדבר ההפניה. כהן הציע לבקש מברשט 120,000 דולר עבור הגיור. חיים הסכים לכך ועדכן את הנאשם לגבי הסכום המוצע. גיורה של מרינה נערך על ידי כהן עם שני דינים נוספים בארה"ב ביום 18.11.07, לאחר שכהן נפגש עמה בישראל ולאחר מכן בארה"ב ובשווייץ.

9. כהן קיבל מברשט סכום כולל של 120,000 דולר, שמחציתו הועברה לנאשם באמצעות הנש"מ, חיים משך את הסכום מהנש"מ והעבירו לנאשם, מבלי שנרשמו פרטיו של האחרון או פרטיו של חיים והנאשם הפריש מתוכו לחיים סכום של כ-20,000 דולר.

10. הפרשה השנייה עניינה גיורם של ילדי משפחת סלוצקר, שהם ילדיו של ולדימיר סלוצקר (להלן: "סלוצקר"), ששימש טרם עלייתו לישראל עם ילדיו, כנשיא הקונגרס היהודי ברוסיה. סלוצקר ניהל מאבק משפטי עם גרושתו לגבי זכות החזקת ילדיהם המשותפים. במהלך שנת 2011 נפגש עם הנאשם התייעץ עמו בעניין אפשרות גיורם של הילדים וכן ביקש ממנו מכתב המלצה שיסייע לו במאבק המשפטי. הנאשם העביר לידי סלוצקר ביום 24.8.11 מכתב המלצה. כמו-כן, הינחה את חיים לקשר בין סלוצקר לבין כהן ולהציג לו מצג שווא. על פי הנחיית הנאשם פנה חיים לכהן וביקשו לטפל בעניין גיורם של הילדים וביום 14.2.12 ערך כהן עם שני דינים נוספים את גיורם של ילדי סלוצקר בארה"ב. כהן קיבל מסלוצקר עבור הגיור סכום כולל של 360,000 דולר, שמחצית ממנו העביר לנאשם באמצעות הנש"מ, חיים משך את הסכום מהנש"מ והעבירו לנאשם מבלי שנרשמו פרטי הנאשם או פרטיו שלו. הנאשם הפריש מתוכו לחיים סכום של 60,000 דולר.

11. הפרשייה השלישית עניינה גיורה של בת זוגו של אלכסנדר משקביץ (להלן: "משקביץ") תושב ישראל. משקביץ פנה למקורבו יוני בן דור (להלן: "בן דור"), כדי שיפנה לנאשם ויברר כיצד ניתן לערוך בירור יהדות עבור אשתו, שאליה ביקש להינשא בשנית כדת משה וישראל. בן דור פנה לחיים שידע כי הוא יד ימינו של הנאשם וביקש שיפנה לנאשם בעניין. חיים היפנה את משקביץ לכהן ובמקביל פנה לכהן וביקשו לערוך את הבירור, תוך שהוא מעדכן את הנאשם במהלכים אלה. כהן ערך בירור לאשתו של משקביץ וקבע את יהדותה ומשקביץ העביר לו סך של 300,000 דולר. כהן העביר מחצית מן הסכום באמצעות הנש"מ. חיים משך את הסכום מהנש"מ מבלי שנרשמו פרטי הנאשם או פרטיו והנאשם הפריש מתוכו לחיים סכום של 50,000 דולר.

12. בעקבות מעשים אלה, הואשם הנאשם בעבירות של לקיחת שוחד מכהן בעד פעולות הקשורות בתפקידו, עבירה לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"); קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ממבקשי הגיור או בירור היהדות, עבירה לפי סעיף 415 סיפא לחוק וכן בקשירת קשר לביצוע פשע, עבירה לפי סעיף 499 לחוק.

האישום השני

13. באישום זה, המכונה כ"פרשת אשכול העמותות" הואשם הנאשם כי קשר קשר עם חיים ועם בעלי תפקידים בעמותות שונות לפיו יפעלו הנאשם וחיים תוך ניצול מעמדו ותפקידו של הנאשם הרב הראשי לישראל, לגיוס תורמים לעמותות. בתמורה לפעולותיהם של הנאשם וחיים כשליחו, סוכם כי בעלי

התפקידים בעמותות ייתנו לנאשם עשרות אחוזים מן התרומות שיתקבלו. במסגרת הקשר ולשם קידומו, סיכמו הנאשם חיים ובעלי התפקידים בעמותות כי יטענו בפני התורמים שראוי לתרום להם, מבלי לגלות להם שחלק נכבד מן הכספים יועברו לכיסיהם הפרטיים של הנאשם ושל חיים וזאת בכוונה להונות אותם (להלן: "**מצג השווא**"). עוד סיכמו הנאשם וחיים בנפרד עם כל בעלי התפקידים בעמותות את שיעור התמורה שיינתן להם עבור גיוס התרומות.

14. על פי הנטען בתקופה הרלוונטית לכתב האישום גייסו הנאשם וחיים כשליחו, תרומות בשיעורים שונים לעמותות שונות תוך הצגת מצג השווא. בעד גיוס כספי התרומות שהעלו התורמים נתנו בעלי התפקידים בעמותות לידי הנאשם תמורה בשווי של עשרות אחוזים מן התרומות. בכל המקרים בהם קיבל הנאשם את חלקו מכספי התרומות, הוא חילק אותם עם חיים כמוסכם ביניהם כך שחיים קיבל בין 30% ל-40% מהסכום הכולל שקיבל הנאשם.

15. באופן פרטני מתואר גיוס כספים ל-6 עמותות כדלהלן: **עמותת חסדי שבת; עמותת בית התבשיל; עמותת כרמי העיר; עמותת בעלז; עמותת מרפ"ד-סביון; עמותת בית חב"ד-נס ציונה.**

עמותת "חסדי שבת"

16. העומד בראש העמותה יוסף דויטש (להלן: "**דויטש**") קשר קשר עם הנאשם ועם חיים לפיו הנאשם וחיים כשליחו יגייסו תורמים לעמותה, תוך שימוש בשמו ובמעמדו של הנאשם כרב הראשי לישראל. סוכם כי בתמורה לכך יעביר דויטש לנאשם כ-50% מכספי התרומות שיתקבלו. הנאשם וחיים, במסגרת הקשר ולשם קידומו הציגו את מצג השווא בפני התורמים ובין השנים 2006-2009 גייסו תרומות לעמותה מתורמים שונים ובתמורה העביר להם דויטש למעט במקרים בודדים, כספים עליהם סוכם, בשיעור שנקבע. בכל המקרים בהם קיבל הנאשם את חלקו מכספי התרומות הוא חילק אותם עם חיים כך שחיים קיבל בין 30-40 אחוז מן הסכום הכולל אותו קיבל הנאשם מדויטש.

17. בכתב האישום מתוארות התרומות של התורמים הבאים:

א. **תרומת רועי מור** (להלן: "**מור**") - איש עסקים ישראלי השוהה בחו"ל בעיקר ברוסיה שתרם לעמותה בין השנים 2006-2007 שלוש פעמים בעקבות מצג השווא שהוצג לו על ידי הנאשם וחיים: ביום 13.6.2006 - 138,000 ₪ (36,000 דולר); ביום 25.10.2006 - 180,000 ₪ (42,000 דולר); ביום 27.2.2007 - 75,000 ₪ (18,000 דולר). במקרה הראשון, העביר דויטש לנאשם סך של 18,000 דולר כ-50% מסך התרומה מבלי ליידע את מור, בהתאם להסכמה בינו לבין הנאשם ובין חיים. דויטש העביר את הכסף לנאשם במזומן באמצעות חיים;

ב. **תרומת בנימין אלג'ים** (להלן: "**אלג'ים**") - שתרם לעמותה סך של 74,000 דולר בשנת 2006 לאחר שהוצג לו מצג השווא. לאחר קבלת התרומה העביר דויטש לנאשם 50% מסכומה,

כ-37,000 דולר מבלי ליידע בכך את אלג'ם. הכסף הועבר במזומן באמצעות חיים;

ג. **תרומת ד"ר בר** (להלן: "בר") - הנאשם הזמין את בר לפגישה בה השתתף חיים במועד לא ידוע בין השנים 2006-2009 שבמסגרתה הציג לו את מצג השווא. בר תרם באותה פגישה לעמותה סך של 5,000 דולר, לאחר קבלת התרומה העביר דויטש לנאשם 50% מסכומה, כ-2,500 דולר מבלי ליידע את בר. הכסף הועבר במזומן באמצעות חיים.

עמותת "בית התבשיל"

18. שמחה קרקובסקי (להלן: "קרקובסקי") עומד בראש העמותה הדואגת למזון לנזקקים וכן בראש עמותת "פדות והצלה" המסייעת למשפחות שהסתבכו בחובות לשוק האפור (להלן: "העמותה או העמותות"). הנאשם, חיים וקרקובסקי קשרו קשר לפיו האחרון יעביר אחוזים מסויימים מהתרומות שיגויסו לעמותה על ידי הנאשם וחיים. עוד סוכם כי קרקובסקי יעביר לידי חיים והנאשם כ-30% מסך תרומות של תורמים שיועברו לעמותת בית התבשיל על ידם וכ-40% מסך התרומות של תורמים לעמותת "פדות והצלה". במהלך השנים גייסו הנאשם וחיים תרומות בשיעורים שונים לטובת העמותות וקיבלו בעד פעולתם כספים מקרקובסקי באמצעות המנגנון הבא.

19. הנאשם היפנה בעצמו, לעיתים באמצעות חיים כשליחו, תורמים שונים לעמותת "בית התבשיל" והמליץ כי יתרמו לעמותה, תוך הצגת מצג השווא. בחלק מהמקרים העבירו התורמים את התרומות בעקבות מצג השווא וחלק אחר מסיבה שאינה ידוע למאשימה. לעיתים שימש חיים כשליחו של הנאשם המתווך בין התורמים לעמותה לשם העברת הכספים. העברת חלק מכספי התרומות לנאשם וחיים התבצעה בסמוך לחגי תשרי ולפסח. במסגרת החלוקה ערך חיים, כשליחו של הנאשם, את החשבון עם קרקובסקי והאחרון העביר לנאשם באמצעות חיים את חלקו על פי המוסכם ביניהם. בכל המקרים בהם קיבל הנאשם את חלקו מכספי התרומות הוא חילק אותו עם חיים כמוסכם ביניהם, כך שחיים קיבל בין 30-40 אחוז מן הסכום הכולל שאותו קיבל הנאשם מקרקובסקי. המאשימה מפרטת את המקרים הבאים בהם העבירו התורמים את תרומת לאחר או בעקבות המלצת הנאשם והפנייתו ומצג השווא שהציג להם.

א. **תרומת יוסי פריאל** (להלן: "פריאל") שהוא בעלים של מספר חברות הפועלות במזרח אירופה וכן בעלים במשותף של מכון דיאליזה בישראל. הנאשם הכיר את פריאל שנכח בחנוכת בית כנסת שאותו הקים בבודפשט בשנת 2004, סידר חופה וקידושין לבנותיו והשתתף בשמחות שונות אליהן הוזמן על ידו. בין השנים 2006-2013 תרם פריאל לעמותה כסף בסכומים שונים, בעקבות מצג השווא שהוצג לו על ידי הנאשם או על ידי חיים; בשנת 2006, במועד שאינו ידוע, כ-70,000 ₪; בשנת 2007, במועד בלתי ידוע, כ-35,000 ₪; בשנת 2008, במועד בלתי ידוע, כ-35,000 ₪; בשנת 2009, במועד בלתי ידוע, כ-35,000 ₪; ביום 26.3.10, 72,000 ₪; ביום 27.4.11, 65,106 ₪; עובר ליום 28.3.12, 1,800 ₪; ביום 13.3.13, 4,970 יורו.

בכל אותם מקרים העביר קרקובסקי לנאשם תשלום בשיעור 30% מסך כל תרומה וזאת באמצעות

חיים כשליחו של הנאשם, בסמוך לאחר קבלת התרומות.

ב. **תרומת סלבה ברשט**, במהלך שנת 2007, במקביל להליכי הגיור של מרינה בת זוגו, כמתואר בסעיפים 8-9 לעיל, העביר סלבה מעסקה של מרינה סך של 250,000 ₪ לעמותה בעקבות מצג השווא שהוצג לפניו על ידי הנאשם וחיים. לאחר קבלת התרומה, העביר קרקובסקי לנאשם שיעור של 30% מהתרומה כ-75,000 ₪ מבלי ליידע את ברשט וזאת באמצעות חיים כשליחו של הנאשם.

ג. **תרומת ולדימיר סלוצקר**, בסמוך ל-1.4.12 הורה סלוצקר לקונגרס היהודי ברוסיה בעת ששימש כנשיאו להעביר לעמותה סך של 10,000 דולר (כ-35,000 ₪) בעקבות מצג השווא. העברת התרומה בוצעה על ידי עוזרו של סלוצקר, מנחם גור-ארי. לאחר קבלת התרומה העביר קרקובסקי לנאשם 30,000 ₪ מסכומה ללא ידיעת סלוצקר וזאת באמצעות חיים כשליחו של הנאשם.

ד. **תרומת ריימונד ואייזיק גינדי**, השניים שהם אחים מתגוררים בארה"ב ובבעלותם רשת חנויות סנצ'ורי 21 ורשת בתי מלון הכירו את הנאשם במהלך ביקורו בארה"ב בעת שכהן כרב הראשי. במהלך השנים 2011-2013 תרמו השניים מספר פעמים לעמותות סכום כולל של 30,000 דולר בעקבות מצג השווא. לאחר קבלת התרומות העביר קרקובסקי כ-30% מסכומן, כ-10,000 דולר לנאשם, באמצעות חיים כשליחו.

ה. **תרומת מאיר ניגרי**, יהודי עשיר החי בעיר סאו-פאולו שבברזיל שהכיר את הנאשם בשנים 2007-2008. במהלך השנים 2009-2013, בעקבות הצגת מצג השווא תרם ניגרי לעמותה מספר פעמים סך כולל של 70,000 דולר. בסמוך לאחר קבלת התרומות, העביר קרקובסקי לנאשם 30% מסכומן, כ-21,000 דולר וזאת באמצעות חיים כשליחו של הנאשם.

ו. **תרומת אולי הרטמן**, יהודי עשיר המתגורר בשווייץ. הנאשם הכיר את הרטמן במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה ובמהלך השנים 2008, 2009, 2012 ו-2013 הוצג לו מצג השווא שלאחריו תרם לעמותה, מספר פעמים, סך כולל של 8,000 פרנק שווייצרי. בסמוך לאחר קבלת התרומות מהרטמן העביר קרקובסקי לנאשם 30% מסך התרומה, כלומר כ-2,400 פרנק שווייצרי. הכסף הועבר לנאשם, באמצעות חיים כשליחו.

ז. **תרומת רועי כץ**, המתגורר בפנמה אשר הנאשם הכירו בעת ביקוריו שם במהלך כהונתו כרב הראשי לישראל. לכץ הוצג מצג השווא לאחריו תרם לעמותה, בתאריכים שאינם ידועים במדויק, 5,000 דולר מדי שנה. גם בשנת 2012 תרם כץ לעמותה סך של 5,000 דולר. בסמוך לאחר קבלת התרומות העביר קרקובסקי לנאשם 30% מסכומן באמצעות חיים כשליחו.

ח. **תרומת לאוניד נוזלין**, שהוא איש עסקים בעל הון רב שהנאשם הכירו במהלך 2007. באותה שנה פנה חיים לנוזלין כשליחו של הנאשם והציג לו את מצג השווא שבעקבותיו תרם לעמותה 105,000 ₪. בסמוך לאחר קבלת כספי התרומה העביר קרקובסקי 30% מסכומן, כלומר כ-31,500 ₪, מבלי ליידע את נוזלין. הכסף הועבר לנאשם באמצעות חיים כשליחו.

ט. **תרומת רועי מור**, בשנת 2007, בעקבות מצג השווא שהציגו למור הנאשם וחיים תרם מור לעמותה 75,521.36 ₪. לאחר קבלת כספי תרומתו, העביר קרקובסקי לנאשם 30% מסכומה, כלומר כ-22,500 ₪ מבלי ליידע את מור. הכסף הועבר לנאשם באמצעות חיים כשליחו.

עמותת "כרמי העיר"

20. בראש העמותה עומד יהודה אזרד (להלן: "**אזרד**"). העמותה עוסקת בסיוע למשפחות נזקקות. שלומי אטיאס (להלן: "**אטיאס**") הינו ידידו של אזרד. במהלך 2012 ערך אטיאס היכרות בין הנאשם לבין אזרד במהלכה קשרו אזרד וחיים קשר לפיו הנאשם יסייע בגיוס תרומות לעמותה תוך שימוש בשמו ובמעמדו ובתמורה אזרד יעביר לו אחוזים מסויימים מהתרומות שיגויסו. השלושה נדברו ביניהם כי יסעו יחד לניו-יורק לגייס תרומות לעמותה בקרב הקהילה החלבית בשכונת פלטבוש. הנאשם ביקש כי חיים יסכם את פרטי הנסיעה עם אזרד.

21. לבקשת הנאשם, נפגש חיים עם אזרד והשניים סיכמו ביניהם כי אזרד ישלם לנאשם סכום שבין 25-30 אחוז מסך כל התרומות בגין פעולותיו של הנאשם בגיוס התרומות מבני הקהילה. פרטי הקשר דווחו לנאשם והיו על דעתו. אזרד וחיים סיכמו את פרטי הנסיעה בהם יציג הנאשם בפני התורמים בקהילה מצג שווא, לפיו ראוי לתרום לעמותה מבלי לגלות להם כי חלק נכבד מכספי התרומות יועבר לכיסו הפרטי וזאת בכוונה להונות אותם (להלן: "**מצג השווא**").

22. במסגרת הקשר ובעקבותיו ולאחר הפגישה המתוארת לעיל, במועד שאינו ידוע במדויק לפני חג הפסח באותה שנה, נסעו הנאשם, חיים, אזרד ואטיאס לשכונת פלטבוש בניו-יורק. באותה נסיעה, במהלך שבת אחת, ביקר הנאשם בחמישה בתי כנסת שונים בהם הציג בפני תורמים פוטנציאליים את מצג השווא, נאם ודיבר בשבחה של העמותה בהתאם לפרטי הקשר ולאחר הביקור גויסו לעמותה תרומות בסכום בלתי ידוע. לאחר שובו של הנאשם ארצה, העביר אזרד 25,000 דולר לנאשם באמצעות חיים כשליחו, בהתאם לפרטי הקשר. הנאשם חלק את הכספים שקיבל עם חיים, כך שחיים קיבל בין 30-40 אחוז מהסכום האמור.

עמותת "בעלז"

23. יחיאל הירש הינו חסיד בעלז וקשור לעמותה. בין חיים לבין הירש נוצר קשר במסגרתו ביקש הירש מחיים לסייע לו בגיוס תורמים לעמותה. בשלב כלשהו, סיכמו חיים והירש כי הירש יעביר לידי חיים כ-50% מסך כל תרומה שיגייס חיים. בעקבות היכרותו של הנאשם עם ניגרי ובעקבות פנייתו של הירש אל חיים, פנה חיים כשליחו של הנאשם לניגרי והציג לפניו את מצג השווא וביקש ממנו לתרום לעמותה מבלי לגלות את אוזנו, כי חלק נכבד מכספי התרומה יועבר לכיסם הפרטי של הנאשם ושל חיים. זאת,

בכוונה להונות את ניגרי.

24. לאחר פנייתו של חיים כשליחו של הנאשם לניגרי, תרם ניגרי לעמותה, במהלך השנים 2011-2013, סך כולל של 30,000 דולר בשלוש הזדמנויות שונות. חיים דיווח לנאשם על תרומותיו של ניגרי. לאחר שנתקבלה כל תרומה, העביר הירש לחיים מחצית ממנה, כלומר 5,000 דולר בכל פעם. חיים העביר את הכסף לנאשם והנאשם חילק את הכספים שקיבל עם חיים, כך שחיים קיבל בין 30-40 אחוז מהסכומים האמורים.

עמותת "מרפ"ד-סביון"

25. בראש העמותה עומד שמואל ברודמן (להלן: "**ברודמן**") בתקופה הרלוונטית לכתב האישום קשרו ברודמן וחיים כשליחו של הנאשם קשר, לפיו חיים יגייס תרומות לעמותה וברודמן יעביר לידי הנאשם וחיים אחוזים מן התרומות שיגייסו. הנאשם הורה לחיים להפנות תורמים לעמותה ולהציג בפניהם את מצג השווא.

26. במועד שאינו ידוע במדויק, המליץ הנאשם לבני משפחת גינדי לתרום לעמותה תוך שהוא מציג את מצג השווא. כמו-כן, על פי הוראת הנאשם, המליץ גם חיים כשליחו של הנאשם לבני משפחת גינדי לתרום לעמותה. במועד שאינו ידוע במדויק, לאחר מצג השווא תרמו משפחת גינדי לעמותה סך של 7,500 דולר. לאחר מכן, העביר ברודמן לחיים כשליחו של הנאשם 2,500 דולר, חיים העביר את הכסף לנאשם וזה חילק אותו עם חיים כך שחיים קיבל בין 30-40 אחוז מהסכום האמור. בשנת 2012, לאחר שהוצג להם מצג השווא, תרמו בני משפחת גינדי סך של 5,000 דולר נוספים. לאחר מכן, העביר ברודמן לחיים, כשליחו של הנאשם 1,500 דולר, חיים העביר את הכסף לנאשם והאחרון חילק אותו עם חיים, כך שחיים קיבל בין 30-40 אחוז מהסכום האמור.

עמותת "בית חב"ד-נס ציונה"

27. **שגיאת הר שפר** (להלן: "**הר שפר**") מנהל את בית חב"ד בנס ציונה והוא אחיינו של הנאשם. במועד שאינו ידוע במדויק, קשרו הנאשם חיים והר שפר, לפיו הנאשם וחיים כשליחו יגייסו תורמים לעמותה תוך שימוש בשמו ובמעמדו של הנאשם כרב הראשי לישראל. במסגרת הקשר ולשם קידומו סיכמו השלושה, כי בתמורה לגיוס התמורות יעביר הר שפר לנאשם כ-50% מסך התרומות שיגייס הנאשם.

28. בתקופה הרלוונטית, במסגרת הקשר ובהמשך להסכמה, גייסו הנאשם וחיים תרומות לעמותה מאת בני משפחת גינדי תוך שימוש במצג השווא, עובר ליום 2.11.12 העבירו בני המשפחה המחאה בסך 5,000 דולר לעמותה. ההמחאה הועברה לידי חיים כשליחו של הנאשם והוא העבירה לעמותה. בסמוך לאחר מכן, נפגש הר שפר עם חיים כשליחו של הנאשם והעביר לידי מחצית מן התרומה, כ-2,500 דולר.

הנאשם חילק את הכספים שקיבל עם חיים, כך שחיים קיבל בין 30-40 אחוז מן הסכום האמור.

29. לאחר מצג השווא, עובר ליום 28.8.13, העבירו בני משפחת גינדי המחאה נוספת בסך 5,000 דולר לעמותה באמצעות חיים. לאחר מכן, בהתאם למוסכם נפגש הר שפר עם חיים כשליחו של הנאשם והעביר לידיו כמחצית מהתרומה, 2,500 דולר. הנאשם חילק את הכספים שקיבל עם חיים כך שהאחרון קיבל בין 30-40 אחוז מהסכום האמור.

30. הנאשם מואשם, כי בכך לקח שוחד מבעלי התפקידים בעמותות בעד פעולות הקשורות בתפקידו. עבירה לפי סעיף 290 לחוק (מספר רב של עבירות או לפחות 31 עבירות); קיבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות ממור, פריאל, ברשט, סלוצקר, ונוזלין, לפי סעיף 415 סיפא לחוק (13 עבירות); ניסה לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות מאלג'ם, בר, האחים גינדי, ניגרי, הטרמן, כך והתורמים לעמותת "כרמי העיר", עבירה לפי סעיף 415 בצירוף סעיף 25 לחוק (18 עבירות).

האישום השלישי

31. באישום זה, המכונה גם "קבלת טובות ההנאה" מואשם הנאשם כי קיבל לכיסו הפרטי סכומי כסף משמעותיים מאנשים פרטיים (להלן: "טובות ההנאה"). את טובות ההנאה קיבל הנאשם, באמצעות חיים שליחו, בעד פעולות הקשורות לתפקידו כרב הראשי לישראל. פעולות אלה, עשה הנאשם במסגרת אירועים פרטיים, במסגרת אירועים של נותני טובות ההנאה וכן בהזדמנויות אחרות.

טובות הנאה מאת גאיה רוקטשווילי (להלן: "גאיה")

32. גאיה הינו יהודי עשיר המתגורר בחו"ל וחברו הטוב של יוסקה ממיסתלוב (להלן: "ממיסתלוב"). אין בין גאיה לבין הנאשם היכרות קודמת. במהלך חודש ספטמבר 2012 נפטרה אמו של גאיה וה"שבעה" התקיימה באשדוד. בסיום השבעה נערכה סעודה לזכר האם בבית כנסת באשדוד, וממיסתלוב הזמין את הנאשם להשתתף בה מכח היכרותם ובשל תפקידו כרב הראשי לישראל. הנאשם וחיים הגיעו לסעודה ופגשו בה את ממיסתלוב, בסיום הסעודה ניגשו הנאשם וחיים וממיסתלוב לחדר צדדי בבית הכנסת, שם מסר האחרון לנאשם ולחיים מעטפה בשמו של גאיה ובה ₪ 5,000 שניתנו לו בעד השתתפותו בסעודה.

טובת הנאה מאת רונלד איזיב (להלן: "איזיב")

33. במהלך שנות ה-90 הכיר הנאשם את איזיב ובשל היכרותם ערך הנאשם את טקס הקידושין שלו עם רעייתו. בשנת 2010 או 2011, בתאריך שאינו ידוע במדויק, נערך טקס הכנסת ספר תורה, אותו תרם

איזיב לבית הכסת של הרב גאולה, רב העדה הגרוזינית באשדוד. לבקשת איזיב הזמין הרב את הנאשם במסגרת תפקידו כרב הראשי לישראל לטקס.

34. לאחר סיום הטקס ארח הרב גאולה את הנוכחים בסעודת מצווה בביתו שבה נכחו הנאשם, חיים ואיזיב. לאחר הסעודה, מתחת לבית הרב, אמר איזיב לנאשם שברצונו להעניק לו מתנה בסך 18,000 דולר. הנאשם הנחה את חיים שנכח אף הוא באותו מעמד, שימסור לאיזיב את פרטי החשבון אליו יועבר הכסף. מספר ימים אחר-כך, העביר חיים לאיזיב את פרטי חשבון הנש"מ והאחרון העביר אליו 18,000 דולר בעד השתתפות הרב בטקס. חיים, כשליחו של הנאשם, משך את הכסף מהנש"מ והעבירו לנאשם מבלי שנרשמו פרטי הנאשם או פרטיו שלו בספרי הנש"מ, כל זאת בידיעת הנאשם. הנאשם חילק את הכסף שקיבל עם חיים, כך שחיים קיבל בין 30-40 אחוז מן הסכום האמור.

35. במהלך שנת 2013 הזמין איזיב את הנאשם לאירוע בת המצווה של בתו שנערך במוסקבה. לאירוע הגיעו הנאשם, חיים ובנות זוגם במימונו של איזיב. למחרת שאל איזיב את הנאשם איך יוכל לגמול לו בעד הגעתו לאירוע, והאחרון השיב לו כי הוא זקוק למימון סרט תדמית שנערך עבורו בעלות של 50,000 דולר. כשבוע לאחר האירוע, על פי הוראת איזיב, הועברו 50,000 דולר, לידי חיים כשליחו של הנאשם, באמצעות משרד נותן שירותי מטבע בחולון. חיים כשליחו של הנאשם משך את הכספים, השתמש בחלקם למימון הסרט ובחלקם לצרכיו הפרטיים של הנאשם וחלק נוסף חילק הנאשם בינו לבין חיים.

טובות הנאה מאת אלכסנדר משקביץ (להלן: "משקביץ")

36. בין הנאשם ובין משקביץ קיימת היכרות רבת שנים החל משנת 2003. החל מאותה שנה, במספר הזדמנויות, התקיימו כנסי ראשי הדתות בקזחסטאן. משקביץ אשר נטל חלק בארגון הכנסים נהג להזמין אליהם את הנאשם בהיותו הרב הראשי לישראל. בשנת 2003 התקיים כנס אליו הוזמן הנאשם על ידי משקביץ ואילו הגיע יחד עם חיים במטוסו הפרטי של משקביץ. בעבור השתתפותו בטקס קיבל הנאשם ממשקביץ 50,000 דולר. לאחר הכנס שהתקיים בשנת 2003, התקיימו מספר כנסים נוספים שהנאשם השתתף בשלושה מהם ובגין השתתפותו קיבל ממשקביץ כ-50,000 דולר עבור כל אחד מהם.

37. במהלך שנת 2012 התקיימה חתונת בתו של משקביץ בצרפת, באירוע נכחו הנאשם, חיים ונשותיהם. הנאשם ערך את טקס החופה והקידושין. החתונה התקיימה בסמוך לאירוע לכבוד נשיא קזחסטאן אשר התקיים בקזחסטאן וגם אליו הוזמן הנאשם על ידי משקביץ והשתתף בו. בעד השתתפותו בחתונה ובאירוע בקזחסטאן קיבל הנאשם ממשקביץ 150,000 דולר. את הכספים העביר משקביץ לנאשם, באמצעות עוזרו יוני בן דור שהפקיד אותם בנש"מ. חיים כשליחו של הנאשם משך את הכסף מהנש"מ מבלי שנרשמו פרטי הנאשם או פרטיו בספרי הנש"מ. חיים העביר את הכסף לנאשם והאחרון חילק אותו עם חיים, כך שחיים קיבל בין 30-40 אחוז מהסכום האמור.

טובות הנאה מאת מיכאל מירלשווילי (להלן: "מירלשווילי") ומשקביץ

38. בחודש יולי 2010 התקיימה חתונת בנו של הנאשם, מרדכי מצגר. לחתונה הוזמנו משקביץ ומירלשווילי. עוד בטרם החתונה נערכה שיחה בין חיים ליוני בן דור, עוזרו של משקביץ, במהלכה סוכם בין השניים, כי הם יפעלו לכך שמשקביץ ומירלשווילי יתנו לנאשם טובת הנאה בשווי רב שתועבר כמתנה לכבוד החתונה. על פי הסיכום האמור, נתנו מירלשווילי ומשקביץ טובת הנאה כמתנה לכבוד החתונה סך של 250,000 דולר כל אחד, סה"כ 500,000 דולר. את הסכום האמור העבירו משקביץ ומירלשווילי לנאשם באמצעות שבתאי אלון, עוזרו של מירלשווילי. האחרון העביר את הסכומים לנאשם ב-10 תשלומים של 50,000 דולר כל אחד. מרבית התשלומים הועברו ישירות לידי הנאשם בביתו וחלק מהם במקומות אחרים. הנאשם מסר לחיים סכום של 5,000 דולר מכל תשלום שניתן לו ממשקביץ וממירלשווילי באמצעות שבתאי אלון.

טובות הנאה שניתנו מאת טלמן איסמאילוב (להלן: "איסמאילוב")

39. הנאשם הכיר את איסמאילוב בשלהי שנת 2005. משקביץ הזמין את הנאשם בהיותו רבה הראשי של ישראל ואת חיים למסיבת יום ההולדת של איסמאילוב שנחגגה במוסקבה. כחודש לאחר היכרותם, שוחח איסמאילוב עם הנאשם בטלפון וביקש את ברכתו, בהיותו הרב הראשי לישראל לשם רכישת מטוס פרטי והנאשם עשה כן. זמן קצר אחר כך, העביר איסמאילוב לנאשם, בשל מעמדו ותפקידו, 500,000 דולר אותם הפקיד בנש"מ. חיים, כשליחו של הנאשם, משך את הכסף מהנש"מ בידיעתו ובהנחייתו של הנאשם, מבלי שנרשמו פרטי הנאשם או פרטי בספרי הנש"מ והעבירו לידי הנאשם. הנאשם חלק אותו עם חיים ונתן לו 20% מן הסכום, דהיינו 100,000 דולר.

40. בשנת 2012 פגש הנאשם את איסמאילוב באירוע בת המצווה של איזיב, איסמאילוב הזמין את הנאשם בהיותו הרב הראשי לישראל וכן את חיים ונשותיהם לטוס איתו במטוסו הפרטי לטורקיה ולשהות שם במלון שבבעלותו מספר ימים, הכל על חשבונם. הנאשם נעתר להזמנה וטס עם אשתו וכן עם חיים ואשתו לטורקיה ושהה במלונם של איסמאילוב מספר ימים.

טובות הנאה שניתנו מאת אלכסנדר ברונשטיין (להלן: "ברונשטיין")

41. במהלך שנת 2005 הכיר הנאשם את ברונשטיין. בשנת 2007 הוזמן הנאשם בהיותו הרב הראשי לישראל לטקס חנוכת בית כנסת בעיר טאלין שבאסטוניה. בשנת 2008, העביר ברונשטיין לנאשם, באמצעות חיים כשליחו, כ-70,000 דולר בהפקדה לנש"מ וזאת עבור רכישת ספר תורה אישי שישמש את הנאשם, בהיותו הרב הראשי לישראל בנסיעותיו לחו"ל. חיים משך את הכסף מהנש"מ, בידיעתו ובהנחייתו של הנאשם מבלי שנרשמו פרטיהם של הנאשם או של חיים בספרי הנש"מ. חיים רכש באמצעות הכסף ספר תורה בסך 35,000 דולר, את היתרה העביר חיים לנאשם והאחרון נטל את

הסכום הפריש אחוז מסויים מתוכו ונתנו לחיים.

42. במהלך שנת 2011, ביקש ברונשטיין מהנאשם, בהיותו רבה הראשי של ישראל, לערוך לבנו טקס "חלקה" בביתו של הנאשם. הנאשם נעתר לבקשה וערך את הטקס לבנו של ברונשטיין, לאחר הטקס ביקש ברונשטיין לתת לנאשם טובת הנאה עבור חלקו בטקס בשיעור של 30,000 דולר. בהמשך לאמור, במהלך שנת 2011, העביר ברונשטיין לנאשם, באמצעות חיים כשליחו כ-30,000 דולר. מתוכם, עשה חיים שימוש בכ-12,000 דולר לרכישת ארון ומעיל לספר התורה האמור לעיל ואת היתרה העביר לנאשם לאחר שלקח לכיסו אחוז מסויים מהסכום.

טובות הנאה שניתנו מאת גדעון ניסנבוים (להלן: "ניסנבוים")

43. ניסנבוים הוא מכרו של הנאשם והאחרון סידר לו חופה וקידושין. בחודש אפריל בשנת 2013 ביקש ניסנבוים מהנאשם, באמצעות חיים, בהיותו הרב הראשי לישראל, להשתתף בטקס יום השואה בעיר וורשה שאותו אירגן. בהמשך לאותה בקשה, פעל חיים בהוראת הנאשם לתיאום טיסותיו של האחרון למקום הטקס ולשהייתו בוורשה וכן סיכם עם ניסנבוים כי האחרון יעביר לנאשם 10,000 יורו עבור השתתפותו בטקס. ביום 21.4.13, השתתף הנאשם בטקס. תמורת השתתפותו ועל פי הסיכום המתואר לעיל, העביר ניסנבוים לנאשם סך של 10,000 יורו במזומן, באמצעות קרקובסקי שנכח אף הוא בטקס. חלק מן הסכום שימש לכיסוי הוצאותיו של הנאשם ואת החלק הנותר קיבל הנאשם בעד פעולה הקשורה בתפקידו.

טובות הנאה מאת אלכסנדר גרנובסקי (להלן: "גרנובסקי")

44. גרנובסקי מראשי הקהילה היהודית באודסה שבאוקראינה, הוא מכרו של הנאשם והאחרון סידר לו חופה וקידושין באודסה. במהלך שנת 2012 הוזמן הנאשם בהיותו הרב הראשי לישראל, למסיבת יום ההולדת ה-40 של גרנובסקי. הנאשם השתתף במסיבה וגרנובסקי ביקש להעביר לו 25,000 דולר בעד נוכחותו באירוע. גרנובסקי העביר לנאשם את הסכום האמור לאחר ה-14.11.12 בשני תשלומים, באמצעות אחר, לידי חיים עבור הנאשם. חיים העביר את הכסף לנאשם והאחרון חלק עם חיים את הסכום בשיעור שאינו ידוע במדויק למאשימה.

45. לעמדת המאשימה במעשיו אלה לקח הנאשם שוחד בעד פעולות הקשורות לתפקידו ומיוחסת לו עבירה לפי סעיף 290 לחוק (15 עבירות).

האישום הרביעי

46. באישום זה המוגדר גם "פרשת ישיבת אש התורה" מתואר כי בתקופה הרלוונטית גייסו הנאשם וחיים תרומות לישיבת "אש התורה", שפעלה בבית הכנסת שבו מכהן הנאשם כרב הקהילה - בית הכנסת "תפארת צבי" שבתל-אביב. בין יתר התורמים שגייסו הנאשם וחיים היה ממסתתלוב שבינו לבין הנאשם קיימת היכרות רבת שנים. ביום 2.10.12 העביר ממסתתלוב באמצעות בנו, סך של 28,000 דולר לידי חיים כשליחו של הנאשם על מנת שאלו יעבירו את הכסף לישיבה כתרומה מאת ממסתתלוב. בסמוך לאחר קבלת הכסף מסר חיים את הכסף לנאשם וזה נטל אותו לכיסו והתחלק בו עם חיים ולא העבירו כתרומה לישיבה. על פי הנטען, במעשיו אלה גנב הנאשם נכס שהופקד אצלו עם אדם אחר על מנת שישתמש בו למטרה פלוגית או ימסור את כולו לישיבה ומיוחסת לו עבירה בידי מורשה, עבירה לפי סעיף 393(2) לחוק.

האישום החמישי

47. באישום זה המכונה גם "מינוי רב העדה הקווקזית". מתואר, כי במהלך שנת 2009 פנה איסמאילוב לנאשם בהיותו הרב הראשי לישראל בבקשה למנות את מקורבו הרב יוני נפתלייב כרב העדה הקווקזית בישראל. פנייה זו נעשתה בתיווכו של יוני בן דור אשר ביקש מהנאשם כי עם המינוי יזכה נפתלייב גם בתעודה רשמית החתונה על ידי הרבנים הראשיים לישראל המאשרים את המינוי. בשל פנייתו של איסמאילוב פעל הנאשם למינויו של נפתלייב וחתם עם אחרים על תעודה המכתירה את האחרון כרב העדה הקווקזית בישראל. מינויו של נפתלייב צוין ביום 1.11.09 בטקס רב רושם אליו הוזמנו רבנים חשובים, אנשי ציבור ובעלי ממון.

48. לאחר הטקס, נערכה סעודת מצווה במסגרתה נשא הנאשם דברים כרב הראשי של ישראל. בדבריו, הפליג הנאשם בשבחיו של נפתלייב ובשבחו של איסמאילוב. בתמורה לפועלו של הנאשם לקידום מינויו של נפתלייב, קיבל 70,000 דולר במזומן מאיסמאילוב אשר הועברו לחיים כשליחו של הנאשם, באמצעות יוני בן דור, באותו מעמד. בגין מעשים אלה, נטען כי הנאשם לקח שוחד בעד פעילות הקשורה בתפקידו וכן עשה במילוי תפקידו מעשה הפרת אמונים הפוגע בציבור. מיוחסות לו בגין מעשים אלה, עבירות של לקיחת שוחד לפי סעיף 290 לחוק ועבירת הפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק.

האישום השישי

49. באישום זה, מיוחסות לנאשם עבירות מס. נטען כי בשנים הרלוונטיות לכתב האישום נהג לדווח לרשויות המס על הכנסותיו באמצעות דוחות שנתיים אותם הכין רואה חשבון מטעמו. נטען, כי במהלך כהונתו כרב הראשי נהג הנאשם שלא להעביר לרואה החשבון שלו את הנתונים אודות הכנסותיו מן העבירות שביצע כמתואר בחמשת האישומים הראשונים של כתב האישום, הכנסות שלא הפקיד אותם לחשבון וזאת עשה במזיד ומתוך כוונה להעלים הכנסות.

50. כתוצאה מן האמור, במועדים הרלוונטיים לכתב האישום הגיש הנאשם דוחות למס הכנסה ביוזעו, כי הדוחות נערכו בהסתמך על דוחות חלקיים אשר אינם מלמדים על מלוא הכנסותיו. נטען, כי הנאשם לא דיווח על הכנסות בסכום כולל שלא פחת מ-250,933 ₪ + 1,491,760 דולר + 10,894 יורו + 1,440 פרנק שווייצרי, הכל כמתואר בטבלה שבסעיף 168 לכתב האישום. נאמר, כי במעשיו המתוארים, במזיד או בכוונה להתחמק מתשלום מס, השמיט הנאשם מתוך דוחות שנערכו על פי פקודת מס הכנסה את ההכנסות המפורטות שהיה עליו לכלול בדוחות וכן השתמש בכל מרמה, עורמה או תחבולה בכוונה להתחמק ממס. בגין כך, מיוחסות לו עבירות לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: "**הפקודה**") (9 עבירות) וכן עבירות לפי סעיף 220(5) לפקודה (9 עבירות).

האישום השביעי

51. באישום זה, מיוחסות לנאשם עבירות לפי חוק הלבנת הון. נטען, כי העבירות של לקיחת שוחד, קבלת דבר במרמה, קשירת קשר לקבלת שוחד וקשירת קשר לקבלת דבר במרמה, הן עבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 (להלן: "**חוק איסור הלבנת הון**"). נטען, כי כספי העבירות שניתנו לנאשם עבור פעולות שביצע במסגרת תפקידו, כאמור באישום הראשון ובסעיפים 118-125, 126-132, 138-140, 142-146 באישום השלישי, מהווים רכוש אסור כהגדרתו בחוק איסור הלבנת הון (להלן: "**הרכוש האסור**").

52. נטען, כי הנאשם במטרה להלבין את הרכוש האסור, פעל באופן הבא: שלח את נהגו לבצע את פעולות קבלת הרכוש האסור והפקדתו ונמנע מלעשות כן בעצמו; דאג לקבל את הרכוש האסור לרשותו, שלא באופן ישיר מנותני השוחד, אלא באמצעות גוף ביניים - נותן שירותי מטבע, כמפורט בסעיפים הנוגעים לרכוש האסור; דאג ששמו לא יופיע כמוטב בספריו של נותן שירותי המטבע. כאשר שמו צויין בטעות, דחה הנאשם את קבלת הרכוש האסור ודאג ששמו יימחק ביוזעו כי כספים אלה יירשמו על שמם של מותבים פיקטיביים; לא הפקיד את הרכוש האסור בחשבונותיו הרגילים כמפורט בסעיפים הנוגעים לרכוש האסור.

53. הנאשם פעל כאמור ברכוש האסור במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את התנועות שבוצעו בו ואת עשיית הפעולות שנעשו בו. בכך, עשה פעולות ברכוש אסור שמקורו בעבירה, במטרה להסתיר ולהסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את תנועותיו ו/או פעולה שנעשתה בו וכן עשה פעולה ברכוש בידעה שהוא רכוש אסור. בגין כך, מיוחסות לנאשם עבירות לפי סעיף 3(א) ו-4 לחוק איסור הלבנת הון.

האישום השמיני

54. אישום זה מייחס לנאשם מעשה של הדחה בחקירה בכך שבין הימים 27.9.13 ל-3.10.13 ישב שבעה אחרי פטירת אמו ז"ל ברח' מרק שאגאל בחיפה. ביום 30.9.13, בשעה 13:00, לערך הגיע חיים לבקר את הנאשם ביקור תנחומים. במהלך הביקור פנה הנאשם עם חיים וביקש לשוחח עמו ביחידות. הנאשם וחיים פרשו מקהל המנחמים ואז פנה הנאשם לחיים והפציר בו לדבוק בגרסה לפיה הנאשם לא ביצע כל עבירה, בודעו כי אין הדבר אמת. כמו-כן, הבטיח הנאשם לחיים כי אם "ישמור" עליו וידבק בגרסה השקרית לפיה הנאשם לא ביצע כל עבירה, אזי הנאשם יגמול לו טובה וידאג לכל מחסורו.

55. ביום 8.10.13, בשעה 09:00 לערך, הגיע חיים לבקר את הנאשם בביתו ברח' דוד המלך בתל-אביב. במהלך הביקור, ביקש הנאשם מחיים לשוחח איתו במקום מבודד בדירה. הנאשם וחיים פנו לחדר מבודד ושם הפציר הנאשם בחיים עשרות פעמים כי ימשיך "לשמור" עליו ולהגן עליו במסגרת החקירה. הנאשם ביקש מחיים כי ימשיך להציג גרסה שקרית לפיה הנאשם לא ביצע את העבירות המיוחסות לו, בודעו שאין הדבר כן. הנאשם אף הציע לחיים, כי לכשיוזמן לחקירה ישיב לחוקריו תשובות כזב במענה לשאלות שיוצגו לו. נטען, כי במעשים המתוארים ניסה הנאשם להניע אדם שבחקירה על פי דין למסור הודעת שקר ויחזור בו מהודעה שמסר. בגין כך, מיוחסת לו עבירה של הדחה בחקירה, עבירה לפי סעיף 245(א) לחוק.

פירוט הטענות, ניתוח והכרעה

56. דרך הילוכי בהכרעה בטענות הנאשם תהיה זאת. תחילה, תובא תמצית הטענה בכל פרק טיעון ולאחריה תגובת המאשימה לאותה טענה. לאחר מכן, תינתן ההכרעה לגבי כל טענה בנפרד.

עובדות כתב האישום אינן מהוות עבירה

57. בראש פרק זה נטען, כי הטענה נשענת על הוראת סעיף 85(4) לחסד"פ המורה כי על כתב האישום להכיל את תיאור העובדות המהוות את העבירה שהינן מכלול הנתונים העובדתיים המצביעים על כך שנתקיימו יסודותיה של עבירה פלילית. נאמר, כי כאשר לא נכללים נתונים עובדתיים כאמור החופפים את יסודות העבירה, רשאי הנאשם להעלות טענה מקדמית לפיה העובדות המתוארות בכתב אישום אינן מהוות עבירה. הרציונאל שבבסיס הטענה הינו שאף אם יודה הנאשם בכל העובדות המפורטות בכתב האישום לא יהיה בכך בסיס נאות להרשעתו בעבירה המיוחסת לו. זאת שכן, המאשימה מוגבלת להוכחת העובדות המפורטות ובהעדר הרכיבים העובדתיים החסרים, אין טעם לקיים את הדיון בהתאם לכתב האישום.

הטענה בהתייחס לאישומים הראשון והשני - לא מתקיימת עבירת שוחד

58. באשר לאישומים אלה, טוענים ב"כ הנאשם, כי העובדות המפורטות בהן אינן מגלות עבירת שוחד, הן בשל העובדה כי הפעולות המיוחסות לנאשם אינן קשורות לתפקידו ואינן יוצרות ניגוד עניינים והן בשל העדר רכיב המתת. לצורך הדיון, מוכנה ההגנה לאמץ את נקודת המוצא של המאשימה, לפיה התיאום שנערך בין הנאשם לבין בעלי התפקידים בעמותות ובין הרב כהן, אכן מהווה קשירת קשר לביצוע פשע וכי המצג שהוצג לתושבי החוץ ולתורמים אכן עולה כדי מצג שווא. לטענת ההגנה, לשיטת המאשימה הרב כהן באישום הראשון ובעלי התפקידים בעמותות באישום השני, שיחדו את הנאשם על מנת שיפנה אליהם תושבי חוץ (באישום הראשון) ותורמים (באישום השני).

59. לעמדת ההגנה, הנחות המוצא, לפיהן פעולות הנאשם נעשו במסגרת תפקידו במצב של ניגוד עניינים וכי סכומי הכסף ששולמו לו מאת כהן ומאת בעלי התפקידים בעמותות מהווים את רכיב המתת האסור שבעבירת השוחד שגויות משפטית ודין להידחות. לגישתה, לא מתקיים כל ניגוד עניינים בין האינטרס האישי של הנאשם לבין האינטרס הציבורי שלו. פעולת ההפניה/המלצה אינה מקימה אפשרות להטיית שיקול דעתו כרב ראשי או לביצוע תפקידו כרב ראשי באופן לא תקין ופעולות אלה אינן נעשות במסגרת תפקידו. בנוסף, הרחבת עבירת השוחד, במקרים בהם אין מתקיים ניגוד עניינים עומדת בסתירה לעקרון החוקיות ואינה נכונה. משלא הוצבע על ניגוד עניינים שהתממש ולא התקיים אף סיכון פוטנציאלי של ניגוד כאמור באופן של "משוא פנים" בדרך כלל, הרי שלא ניתן לומר שמדובר בפעולות הקשורות בתפקידו כרב ראשי. לפיכך, קבלת מתת עבור פעולות אלו, אינה יכולה להקים את עבירת השוחד.

60. ההגנה מוסיפה וטוענת, כי גם אם נניח שפעולותיו של הנאשם היו נגועות בניגוד עניינים לא די בכך ויש להצביע על גורם שלישי אשר תרם לכל הפחות להיווצרות ניגוד העניינים ותרומה זו היא המגבשת את המתת האסורה ואת עבירת השוחד. בעניין זה היא מפנה לשלוש הקטגוריות שנקבעו בע"פ 8573/96 **מרקדו נ' מדינת ישראל**, פ"ד נא(5) 481 (להלן: עניין "**מרקדו**") בחוות דעתו של כב' השופט גולדברג המתייחסות ליסוד ניגוד העניינים ולתפקידו של הצד השלישי בגיבוש העבירה וטוענת כי עניינו של הנאשם אינו משתבץ בהן. בנוסף, באשר לרכיב המתת היא טוענת כי אין לראות בחלוקת הכספים שנקבעה מראש משום "מתת אסור" בקשר לעבירת השוחד, שכן המדובר על פי שיטת המאשימה בחלוקת שלל משותף שנוצר עקב מצג שווא, אשר הוצג במשותף לקורבן תמים. מכאן, שבהיות הנאשם ובעלי התפקידים בעמותות וכן חיים וכהן, שותפים לכאורה לעבירת המרמה, אזי על מנת שתתגבש עבירת שוחד, יש צורך במתן טובת הנאה במנותק מחלוקת השלל.

61. ההגנה מבקשת להסתמך על ניתוח ההיסטוריה החקיקתית של עבירת השוחד וטוענת כי עולה ממנה שניצול התפקיד הציבורי ללא סטייה מהתפקיד וללא משוא פנים בדרך כלל, אינו בגדר שוחד. לנוכח תכלית החוק המקורית ובהעדר ניגוד עניינים שהתממש או חשש למשוא פנים בדרך כלל, אין לראות בפעולת הנאשם כפעולה הקשורה לתפקידו של עובד הציבור. לשיטתה, על פי ניתוח הפסיקה הרלוונטית, אמנם המבחן להתקיימות הרכיב הנסיבתי "בעד פעולה הקשורה בתפקידו" הוא רחב. אולם, על מנת שתשלומו דמי התיווך תוך ניצול התפקיד הציבורי יכלל בין כותלי עבירת השוחד, נדרש לפחות ניגוד עניינים פוטנציאלי ואין להרחיבו מעבר לכך. לטענתה, ניסיון לתקן את החוק כך שיחול גם על פעולה שאינה קשורה בתפקידו של מקבל השוחד, אלא גם על פעולה שיש בה משום ניצול תפקידו

ומעמדו לא צלח ובית המשפט העליון קבע במפורש לאחר דחיית ההצעה, כי ניצול המעמד יכנס לגדרה של עבירת השוחד, רק אם נוצר ניגוד עניינים.

62. לטענת ההגנה עובדות האישום הראשון אינן משקפות מצב בו הנאשם היה שריו בניגוד עניינים בין האינטרס האישי שלו לבין תפקידו הציבורי, שכן האינטרס האישי שלו הינו לקיחת כספים של תושבי החוץ. לטענתה הפניית תושבי החוץ לכהן על ידי הנאשם לא נעשתה במסגרת תפקידו כרב ראשי אלא לכל היותר תוך ניצול מעמדו כמתואר בכתב האישום. נטען, כי הפניית תושבי חוץ אינה כלולה במסגרת שיקול הדעת המקצועי שמפעיל הרב בהיותו רב ראשי לישראל ולכל היותר נעשתה תוך ניצול מעמדו ולכן לא מתגבש חשש להטיית שיקול דעתו או לביצוע תפקידו כרב ראשי באופן לא תקין. גם המלצתו של הנאשם לתורמים כמתואר באישום השני, לא נעשתה כחלק ממסגרת תפקידו כרב ראשי, אלא לכל היותר תוך ניצול מעמדו. לכן, המלצתו אינה חוסה תחת שיקול דעתו כרב ראשי לישראל ולא מתקיים חשש להטיית שיקול דעתו או לביצוע תפקידו באופן לא תקין. בהקשר זה נטען, כי תפקידו של הרב הראשי אינו כולל עזרה לקהל פונים במובן של הפנייה לרב מגייר או המלצה על ניתוב תרומות ומעשים אלה אינם קשורים להפעלת שיקול דעתו כרב ראשי לישראל. פעולות אלה קשורות לרב כאדם פרטי בתוך קהילתו, הפועל מרצונו הטוב על מנת לסייע לפונים, ללא קשר לתפקידו הציבורי. על מנת שניצול המעמד הציבורי יוביל להתקיימות עבירת השוחד, נדרש היה כי יתקיים ניגוד עניינים שאינו מתקיים במקרה דנן.

63. עוד נטען בהסתמך על עניין מרקדו, כי על מנת להקים את עבירת השוחד (להבדיל מעבירת הפרת אמונים או גניבה), יש להצביע על גורם שלישי אשר תרם לכל הפחות להיווצרות ניגוד העניינים ובענייננו לא הוצבע על צד שלישי כזה. לטענת ההגנה, מקור טעותה של המאשימה נעוץ בנוסף בהגדרת המתת האסור. זאת, כאשר היא מבקשת להגדיר את הכספים ששילמו הצדדים השלישיים - כהן ובעלי התפקידים בעמותות לנאשם - כמתת. זאת שעה שלשיטתה הכספים שהועברו מהם אינם בגדר מתת אלא בגדר חלוקת שלל שנוצר מכספי תושבי החוץ והתורמים כתוצאה ממצג השווא. על פי הנטען, מטרתם המשותפת של הנאשם ושל כהן וכן של הנאשם ושל בעלי התפקידים בעמותות, במסגרת עבירת המרמה, היתה ריקחת תכנית עבריינית לפיה יפעלו במשותף ויצילו מצג שווא כלפי אחרים מתוך כוונה לגזול את כספם. שותפותם לעבירת המרמה לצד העדר תמורה נוספת מעבר לחלוקת השלל, יש בה לטענת ההגנה כדי לאיין את היותם של כהן ושל בעלי התפקידים בעמותות צד שלישי כנדרש לצורך קיומה של עבירת השוחד. בנוסף נטען, כי מאחר שהשלל שהתקבל כתוצאה מעבירות המרמה שייך הן לנאשם והן לכהן או לבעלי התפקידים בעמותות, חלוקתו אינה יכולה להתפרש כמתת שניתן מאת כהן או מאת בעלי התפקידים שכן המדובר בכספו של הנאשם והאחרון אינו יכול לקחת שוחד מכספו שלו.

64. ההגנה מוסיפה וטוענת, כי מבחינה מהותית השלל שהתקבל כתוצאה מעבירות המרמה שייך לכל הקושרים ואין נפקא מינה למי מיוחדת קבלת התשלום הראשוני ומי מן המעורבים חילק את השלל. לפיכך, מבחינה משפטית, ניתן באותה מידה לנסח את המקרה באופן שבו הנאשם הוא זה שהעביר לבעלי העמותות ולכהן את השלל שהיה שייך לכולם. היא מוסיפה וטוענת כי הקביעה בפסיקה לפיה עבירת המרמה אינה בולעת את עבירת השוחד נוכח התכליות השונות העומדות בבסיס העבירות אינה

שוללת את טענותיה. זאת שכן, כדי להוכיח את קיומה של עבירת השוחד, יש להצביע על ניגוד עניינים ועל תרומת הצד השלישי לביצוע העבירה, יסודות שאינם מתקיימים בענייננו.

הטענה בהתייחס לאישום השלישי - לא מתקיימת עבירת שוחד

65. בהתייחס לאישום זה טוענת ההגנה כי גם בקשר אליו הנאשם לא נמצא במצב של ניגוד עניינים אינהרנטי ובהעדר ניגוד עניינים שהתממש, ובהעדר טענה למשוא פנים בדרך כלל, אין המדובר בפעולות הקשורות בתפקידו, שבגינן ניתן להרשיעו בעבירת שוחד. שנית, לטענתה, מדובר באישום המבקש לייחס לנאשם שוחד בדיעבד ולכן אין הוא מהווה עבירה. לטענתה, מעובדות כתב האישום שניסחה המאשימה, עולה כי אינה מייחסת לנאשם נטילת חלק באירועים המתוארים באישום מתוך מודעות או הבנה מוקדמת כי יבוא על גמולו ולכן אין כל יכולת לבסס את עבירת השוחד, בהעדר יסוד נפשי המתאים. עוד לטענתה, לצד נטילת המתת על ידי עובד הציבור או מתן המתת יש להוכיח קיומה של כוונה המתלווה למעשה והמלמדת על רצון לגמול לנותן טובת ההנאה במסגרת פעילותו של עובד הציבור ולא די בכך שעובד הציבור יקבל סתם כך דבר.

66. בנוסף, רכיב המבדל את עבירת השוחד מעבירת ה"שוחד בדיעבד" הינו ההבנה של עובד הציבור שהמתת ניתן לו על מנת שיגמול לנותנו בעד פעולה שטרם הושלמה וכי הנתינה נעשית מתוך הלך מחשבה שגוי או אמיתי כי יש בכוחו להיטיב עם נותנה. עוד לטענתה, לפי עקרון המזיגה (עקרון הסימולטניות) על יסוד העובדות והנפשי של העבירה להתקיים בצוותא חדה כתנאי לשכלול העבירה. לטענתה, האמור בסעיף 293(5) לחוק, לפיו "אין נפקא מינה בשוחד... אם לכתחילה או בדיעבד..." בא להבהיר כי אין בעובדה שהמתת ניתן בשלב שבו טרם נתגבש היסוד הנפשי כדי למנוע את מיסודה של עבירת השוחד ובלבד שטרם הושלמה הפעולה עבורה ניתן.

67. ההגנה מוסיפה וטוענת כי, מתיאור טובות ההנאה שהתקבלו מאת גאיה, איזיב, משקביץ, איסמאילוב וגרנובסקי, עולה כי לא יוחסה לנאשם כל עובדה המבהירה כי פעל מתוך ציפייה מוקדמת לקבלת גמול. משכך, ומשהושלמה הפעולה הקשורה למסגרת תפקידו של הנאשם הרי שמודעותו המאוחרת לגבי קבלת המתת אינה יכולה לפעול למפרע שאחרת ימצא בגדר תחומו של שוחד בדיעבד, שאינו מקים את העבירה המיוחסת לו. באשר לטובות ההנאה שניתנו על ידי מיראשווילי ומשקביץ נטען כי סעיפי העובדות אינם מציינים שהנאשם היה שותף בשיחה המקדימה בין חיים לבין יוני בן דור במהלכה סוכם כי יפעלו להעניק לנאשם טובת הנאה בשווי ניכר שהועבר כמתנה לחתונת בנו. יתר על כן, עצם ההעברה של טובת ההנאה אין בה כדי לבסס את עבירת השוחד משום שלא נטען כי הנאשם קיבל את המתת לידי מתוך ציפייה או הבנה שהיא ניתנה לו על מנת שיטיב עם הנותן.

68. באשר לטובת ההנאה שניתנה מאת ניסנבוים, נאמר, כי לא צוין שהסכמת הנאשם לקחת חלק בטקס יום השואה בוורשה נעשתה בעד המתת שהתקבל במועד מאוחר יותר. עוד נאמר, כי המאשימה עצמה ערכה הבחנה בין כספים מתוך המתת ששימשו את הנאשם לכיסוי הוצאותיו בקשר לנסיעה לבין היתרה

שהתקבלה בעד פעולה הקשורה בתפקידו. לטענתה, העובדה שהחלוקה בין הרכיבים לא צוינה מהווה פגם של ממש בכתב האישום, שכן ציון החלוקה ולו באופן גס הכרחית להגנת הנאשם. בנוסף נטען, כי מכתב האישום עולה שניסבונים הוטעה לחשוב כי הכסף שמועבר משמש לתיאום טיסותיו של הנאשם ולמימון שהייתו שעה שחלק מן הכספים הועבר ישירות לנאשם. במצב דברים זה, לטענת ההגנה, כאשר ברור לבעל התפקיד כי נותן המתת אינו מתכוון לשחדו וכי הוא עושה כן בשל מצג דברים כוזב, אין לראות בכך משום שוחד.

69. הוא הדין לטענת ב"כ הנאשם בטובת הנאה שניתנה על ידי ברונשטיין לצורך רכישת ספר תורה, שכן הנאשם וחיים פעלו מחוץ לידיעתו של ברונשטיין באופן ששלשלו לכיסם הפרטי חלק מהסכום. בנוסף, הנאשם היה מודע לכך שהמתת לא ניתן לו בשל רצון לשחדו. בנוסף נטען, בעניין המתת, שניתן על ידי ברונשטיין לאחר טקס ה"חלקה", כי הפעולה שביצע הנאשם הושלמה לפני שניתן המתת ולא הוצגה כל עובדה המצביעה על הקשר הסיבתי בין המתת לבין פעולתו של הנאשם ומכאן שמדובר בשוחד בדיעבד.

הטענה ביחד לאישום החמישי - לא מתקיימת עבירת שוחד וכפילות אישומים

70. לטענת ההגנה המאשימה אינה מייחסת לנאשם כל ידיעה או הבנה מוקדמת של מעורבותו בתהליך הבחירה של הרב נפתלייב נעשתה על מנת לקבל מתת והניסיון לקשור בין המתת שניתן לאחר ההכתרה ובסיום הטקס לפעולה אשר ביצע הנאשם עולה כדי שוחד בדיעבד. לכן, אין לייחס לו בעת קבלת טובת ההנאה יסוד נפשי למפרע.

71. עוד טוענים ב"כ הנאשם כי עבירת הפרת האמונים המיוחסת לנאשם באישום זה נבלעת בעבירת השוחד ועל כן מדובר באישומים חלופיים ולאור הכפילות יש להורות על מחיקת הוראות החיקוק המייחסת לנאשם עבירה של הפרת אמונים.

הטענות לגבי האישומים הראשון והשני - לא מתקיימת עבירת מרמה

72. לטענת ההגנה המאשימה מבקשת לייחס לנאשם ולכהן וכן לבעלי התפקידים בעמותות באישומים אלה, מרמה על ידי כך שהציגו לאחרים מצג שווא, לפיו לא גילו להם על אודות הנתח הכספי שנתקבל לכיסו הפרטי של הנאשם כתוצאה מפעילותו. לשיטתה, אי גילוי זה אינו עולה כדי מצג שווא. נטען כי מעובדות כתב האישום עולה שהנאשם הפעיל מעין עסק פרטי שכלל גיוס תושבי חוץ ו/או גיוס תרומות על מנת להשיג רווחים לכיסו. לשם כך, נועד הנאשם עם כהן, הרב המגיר, ועם בעלי התפקידים בעמותות והציע להם את שירותיו. במסגרת זו הגיעו להבנה לגבי חלקו של הנאשם מאותם כספים ככל שייכנסו. לטענת ב"כ הנאשם, אין המדובר באישום בעל גוון פלילי שכן מטרתם של בעלי העמותות היתה להגדיל את מעגל התורמים לצורך גיוס כספים ומטרתו של הרב כהן היתה להעצים את הכנסותיו כמגיר באמצעות הגדלת מאגר לקוחותיו. לדבריהם, מדובר בהתקשרות עסקית לגיטימית וגם אם ערכו חישוב

כלכלי כזה או אחר שהביאם למסקנה כי ההתקשרות עם הנאשם עולה כדי כדאיות עסקית, המדובר בעניינם בלבד. עוד נאמר, כי המדובר בדמי תיווך ובחלוקת שלל שמקורם בצד שלישי שאינם בגדר מתת.

73. בנוסף נטען, כי אי הגילוי לצד השלישי בדבר חלקו של הנאשם בכספים אינו יכול להיות בגדר מידע רלוונטי שבנסיבות המקרה היה חובה להציג וככל שאין המדובר בעמותות פיקטיביות או בהליכי גיור פיקטיביים לא התקיימה לשיטת ההגנה חובת גילוי בהקשר דנן. לחלופין נטען כי גם אם מדובר במידע רלוונטי, אין המדובר בקבלת דבר במרמז אלא לכל היותר בעבירה של קבלת דבר בתחבולה, שכן אין המדובר בהצגת טענה עובדתית כוזבת אלא לכל היותר בפעולה עקיפה המנצלת את אי ידיעת האמת על ידי קורבן העבירה.

תמצית טענות המאשימה

אי קיומו של שוחד והיעדר ניגוד עניינים

74. ב"כ המאשימה מבקשים לדחות את הטענה לפיה כתב האישום אינו מגלה עבירה על פניו הן בהתייחס לעבירות השוחד והן בהתייחס לעבירת קבלת הדבר במרמה. בכל הנוגע לטענה כי מעשי הנאשם לא בוצעו במסגרת פעולה הקשורה בתפקידו, טוענת המאשימה כי על פי הזרם המרכזי בפסיקה אותו מונח מתפרש באופן רחב ככולל מעשים שאינם קשורים לגרעין הפעילות של עובד הציבור אך התאפשרו בשל תפקידו ומעמדו. לטענתה עמדת ההגנה מבוססת על דעת המיעוט של כבוד השופט אשר בע"פ 534/78 קוביליו נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(2) 281 (1979) (להלן: "פרשת קוביליו"). לעומת זאת, דעת הרוב מפי השופט שמגר (כתוארו אז) באותה פרשה שקנתה לה שביתה מאז גורסת, כי לאור האמור בסעיף 294(ד)(2) לחוק יש לפרש את משמעות המונח כחופפת גם פעולה שאינה בגדר סמכותו של מקבל השוחד ואף אם אינו רשאי לעשותה. לפיכך, המונח אינו חופף רק את המערכת המוגדרת של תפקידי העובד אלא גם פעולות אחרות שנעשות בקשר עם התפקיד, אף שהן מחוץ לגדר סמכותו ובלבד כאמור שיש להם זיקה לעובדה שמקבל השוחד מכהן בתפקיד פלוני.

75. בנוסף טוענת המאשימה, כי בניגוד לעמדת ההגנה, אין קשר לקיומה של פעולה הקשורה בין תפקידו של עובד ציבור לבין העדרו או קיומו של ניגוד עניינים. המדובר לשיטתה בשאלה אובייקטיבית שגדרה הורחבו מאוד בפסיקה והם כוללים אף ניצול מעמד והפעלת קשרים. המאשימה מוסיפה וטוענת, כי דרישה לניגוד עניינים במובן הצר לה טוענים ב"כ הנאשם אינה יכולה להוות יסוד מיסודות העבירה וגם לשון החוק בסעיפים 293(7) ו-294(ד)(2) מחייבת אף היא מסקנה זו. לשיטתה, ניגוד העניינים במובן הצר אינו חלק מיסודות עבירת השוחד, אף כי אחד ממאפייניה המובהקים של העבירה הינו ניגוד העניינים במובן הרחב שבו האינטרס האישי של המקבל מתבטא בקבלת טובת הנאה מצד שלישי. לעמדתה, נקבע במפורש בפסיקה לרבות בעניין מרקדו עליו נסמכת ההגנה, כי קיומו של חשש לשיבוש שיקול הדעת אינו מתחייב מהגדרת העבירה וכי מרכז הכובד שלה הינו בהגנה על אמון הציבור במינהל

הציבורי. לפיכך, עצם העובדה שעובד הציבור משלשל לכיסו כסף או מתת אחר ועד פעולה הקשורה בתפקידו, מעמידה אותו מעצם קבלת המתת במצב של ניגוד עניינים בין עניינו לבין ענינו של הציבור, גם אם אין חשש לשיבוש שיקול דעתו בקשר לביצוע התפקיד.

76. מעבר לכך, מוסיפה המאשימה, כי אף שניגוד העניינים במובן הצר אינו יסוד מיסודות העבירה, בחינת הדברים בענייננו מחייבת את המסקנה כי ניגוד עניינים מסוג זה מתקיים בנאשם. זאת שכן, הנאשם גייס את קשריו ואת מעמדו כרב ראשי לטובת עמותות מסוימות, אותן עמותות שבעליהן העבירו לו כספים ולא לטובת עמותות אחרות. גם בפרשת הגיורים, היפנה הנאשם את המעוניינים להתגייס לרב שהעביר לו כספים. עצם ההפניה וההמלצה לאותם גופים אשר משלמים לנאשם מהווה הפליה ופגיעה קשה באמון הציבור. בנוסף, העובדה שהנאשם נכח דווקא בטקסים ובאירועים המצויינים בכתב האישום, עבורם קיבל כספים וסכומים נכבדים אף אם בדיעבד, נבעה אף היא מטובות הנאה שקיבל ומן הסתם מנעה ממנו מלהיות באירועים אחרים עבורם לא קיבל כספים. זאת ועוד, לשיטת המאשימה, לא ניתן להתעלם מהחשש למשוא פנים בדרך כלל ולהעדפה עתידית - הן של העמותות ושל הרב כהן והן של אותם מקורבים אשר ברור כי רצונם הוא קרבה לרב הראשי ובשל כך העבירו לו כספים בגין השתתפותו באירועים. בנוסף טוענת המאשימה, כי לאור קיומם של סעיפים 293(7) ו-294(ד)(2) לחוק שולל את הפרשנות לפיה ניגוד עניינים במובן הצר הינו יסוד מיסודות עבירת השוחד.

77. באשר לטענת ההגנה בדבר העדר מתת גורסים ב"כ המאשימה, כי עצם הגדרת המתת כדמי תיווך אינה שוללת את היותם מתת לצורך שוחד, ככל שקיימת זיקה בין תפקידו של עובד הציבור לעובדה שהוא יכול היה לסייע לנותן השוחד. לדבריה, שונה ענינו של הנאשם מהדוגמא שהוצגה בפסיקה לגבי פקיד דואר, שתוך כדי מכירת בולים שומע שיחה על נכס העומד להימכר ומקבל דמי תיווך על ידיעה זו שמסר לאחר. לשיטתה, בענייננו מתוארת מציאות שונה לחלוטין, במסגרתה הנאשם מכח מעמדו ותפקידו ביצע את המיוחס לו. מעבר לכך, בניגוד לדוגמאות שהוצגו בפסיקה, ברור כי דעת הנאשם עצמו כמו דעתם של נותני השוחד, היתה נתונה באופן מפורש לתפקידו ומעמדו של הנאשם ובשל כך החליטו לפנות אליו.

78. המאשימה גם שוללת את הטענה לפיה הנאשם, כהן ובעלי העמותות היו שותפים לביצוע עבירת מרמה כלפי צד שלישי ומשום כך הכסף שנתקבל במרמה אינו יכול להיחשב כשוחד שניתן לנאשם שכן אין הוא יכול לקחת שוחד מעצמו. לדבריהם, גישה זו מתעלמת מכך שהנאשם גויס למשימה של הפניית מתגייסים לכהן ולהתרמת שוועי עולם לעמותות בשל היותו עובד ציבור וכן בשל היותו הרב הראשי לישראל. לעמדתה, כשמיזם עברייני כרוך בשימוש בתפקידו של אחד השותפים כעובד ציבור, הרשעתו בשוחד הינה תוצאה מתחייבת. לגישה גם מן הפסיקה עולה כי קיימת חפיפה אופרטיבית בין עבירת השוחד לבין השותפות לעבירות הקשורות לניצול תפקידו הציבורי של עובד הציבור ואין מניעה ברמה המשפטית להרשיע אדם במספר עבירות שעה שהמעשה הפיזי גרם לפגיעה בכמה ערכים שונים, זאת שעה שהשוחד והעבירות האחרות אינן מצויות על אותו סולם. לפיכך, לגישה, עבירת המרמה אינה בולעת את עבירת השוחד. בנוסף הם טוענים, כי במישור הכרונולוגי חייב המיזם העברייני את עבירת פירות המרמה לידי כהן ולידי העמותות כשבשלב זה לא היתה בו לנאשם זכות קניינית או חוקית. רק

לאחר מכן נתנו בעלי העמותות לנאשם נתח מכספי המרמה כשנחשד עובר הפעולות שביצע עובד ציבור.

שנח בדיעבד

79. המאשימה מבקשת גם לדחות את טענת ההגנה בדבר אי פליליותו שנח בדיעבד וגורסת, כי לאור הנאמר בסעיף 290 ובסעיף 293(5) לחוק, ברור הוא כי שנח יכול להינתן גם בדיעבד. בנוסף, הטענה בנוגע לעקרון המזיגה או הסימולטניות גם היא אינה יכולה לעמוד משום שלשיטתה המבקש, דורש או לוקח שנח בדיעבד והמקבל אותו, מקיים הן את היסוד הנפשי והן את היסוד העובדתי. זאת שכן, היסוד הנפשי בא לידי ביטוי בכך שעובד הציבור יודע כי המתת ניתן לו בעד פעולה הקשורה בתפקידו. בעניין זה, מצטטים באי כוח המאשימה מן הפסיקה לפיה כל שנדרש בעבירה של לקיחת שנח, הוא לקיחתו בעד פעולה הקשורה בעבודתו של עובד הציבור וכי לקיחת השנח לאחר מעשה, גם אם לא הוכח שעובד הציבור התכוון לכך מלכתחילה, עדיין משכללת את העבירה. בנוסף, לשיטתה, העובדה שהנאשם ביצע מספר רב של עבירות על פני ציר הזמן במספר ערוצים, במקביל ובשיטה דומה, מובילה למסקנה כי היסוד הנפשי שליווה אותו כל העת, היה מכוון לנצל את תפקידו ומעמדו כדי לגרוף טובות הנאה.

כפל האישומים שנח, מרמה והפרת אמונים

80. לגבי טענת כפל האישומים באישום החמישי, נטען כי אין חפיפה בין היסודות העובדתיים של עבירת השנח ועבירת המרמה והפרת האמונים, כאשר העבירה האחרונה מתקיימת ללא קשר לשאלה אם עובד הציבור קיבל מתת כלשהו עובר פעולותיו. לדברי המאשימה, הנאשם עבר את עבירת המרמה והפרת האמונים בשל העובדה שפעל להכתרתו של הרב נפתלייב בהיותו נתון בניגוד עניינים ובכך הושלמו יסודות העבירה. רק לאחר מכן עבר את עבירת השנח בלוקחו 70,000 הדולרים ובכך באו היסודות העובדתיים והנפשיים על סיפוקם, בשל ידיעת הנאשם כי הכסף ניתן לו עובר פעולה הקשורה בתפקידו.

שלילת קיומה של מרמה

81. בנוגע לטענה כי תיאור העובדות באישום השני אינו משכלל עבירת מרמה, גורסת המאשימה כי ההתקשרות בין הנאשם לבין הרב כהן ובעלי העמותות אינו נושא גוון פלילי, כי אם תתקבל עמדתה שחלוקת השלל ודמי התיווך היוו למעשה טובות הנאה שקיבל הנאשם בעד פעולה הקשורה בתפקידו, הרי שאופי ההתקשרות עצמו מהווה עבירה של קשירת קשר לביצוע פשע. בכל הנוגע למצג השווא, טוענת המאשימה, כי גם העלמת עובדה באמצעות התנהגות יכולה לעלות לכדי מרמה והעלמת העובדה מן התורמים ומן המתגייסים כי כמחצית מהתרומה/התשלום, ימצאו דרכם לכיסו הפרטי של הנאשם, מהווה מצג שווא. עוד נטען, כי הנאשם נתפס על ידי התורמים כנטול אינטרס ולכן יכלו להסיק מהתנהגותו כי כל כספם יועבר לארגוני החסד אליהם המליץ ובוודאי שלא לכיסו הפרטי. גם המתגייסים

באישום הראשון, יכלו להסיק מהתנהגותו את אותה מסקנה ולסבור כי אין בצידה קבלת רווח פרטי לכיסו וכך עולה גם מההודעות שמסרו מרביתם בחקירה.

82. לגבי הטענה כי התיאור העובדתי בפרשת ניסנבויס לוקה בחסר, טוענת התביעה כי רק מחמת הזהירות לא הגדירה בכתב האישום בנוסחו הנוכחי את כל הסכום של 10,000 יורו ככספי שוחד והיא מצרפת בקשה לתיקון כתב האישום שבה נאמר כי "הנאשם קיבל את הכסף בעד פעולה הקשורה בתפקידו והשתמש בחלק מן הכסף לכיסוי הוצאותיו".

תמצית תגובת הנאשם לתשובת המאשימה

83. בתגובה לתשובת המאשימה שהותרה בהחלטת מיום 31.7.16, טוענים ב"כ הנאשם כי קיים כשל בסיסי בתשובת המאשימה, אשר לשיטתה די בניצול מעמד והפעלת קשרים כדי לשכלל את העבירה ואין צורך להצביע על ניגוד עניינים. ב"כ הנאשם מצביעים על כך שאי קבלת הצעת החוק שהציעה להוסיף את המילה "ניצול" להגדרת העבירה מקשה על פיתוח פסיקתי שיאפשר להרשיע בעבירה גם אם לא נגרם ניגוד עניינים. לטענתם, הבנתה המאוחרת של המאשימה בדבר הצורך להוכיח קיום ניגוד עניינים שכזה, הובילה אותה לגייס טיעונים "מן הגורן ומן היקב" על מנת להצביע בדוחק על קיומו. עוד נטען, כי סעיפים 293(7) ו-294(ד)(2) נועדו לוודא שאף אם אין פגיעה או שיבוש בפעולת המנהל, שכן עובד הציבור היה חייב לעשותה ממילא, עדיין נדרש להוכיח כי נחזה לפני נותן השוחד שנוצר ניגוד עניינים בעקבות המתת ומכאן שנפגע אמון הציבור.

84. לטענתם, הדוגמא המובאת בידי המאשימה בסעיף 45 לתשובתה לגבי יו"ר וועדת התכנון והבנייה המסכם עם קבלן המתמודד במכרז כי יטה לטובתו את המכרז ובתמורה יקבל אחוזים מהרווח הצפוי לו בשל הזכייה, שונה לחלוטין מענייננו, שבו היה לנאשם עניין במיזם של הצד השלישי והוא היה על פי הנטען שותף לו. לטענת ב"כ הנאשם גם פסקי הדין המובאים בסעיפים 24 לתגובת המאשימה אינם תומכים בגישתה שכן מדובר בהם במצבים שבהם פעולתו של עובד הציבור היתה קשורה לביצוע תפקידו. עוד טוענים ב"כ הנאשם, כי יש לדחות את טענת המאשימה שמסלול הכסף עבר שלא באופן מקרי, תחילה לשותפי הנאשם לעבירת המרמה ורק לאחר השלמתה העבירו אליו את חלקו בשוחד. לדבריהם, המאשימה מודה בכך שמטרת הנאשם לא היתה עבירת השוחד אלא עבירה אחרת, של השגת כספים במרמה ולצורך זה נעזר בבעלי התפקידים בעמותות ובכהן. עוד היא מוסיפה כי למן הרגע הראשון שבו רקחו השותפים את תוכניתם להוציא כספים מאחר, כל אחד מהם זכאי לחלקו שנקבע מראש לפי מפתח שנקבע ואין לראות בכך שוחד. בנוסף, טוענים ב"כ הנאשם, כי גישת השופט ברנזון בע"פ 584/72 פ"י **מדינת ישראל**, (להלן: "**עניין פישר**") עליה נסמכת המאשימה, נדחקה לקרן זווית ובפסיקה העכשווית נדרשת סימולטניות של התלוות הכוונה למעשה.

דין והכרעה

רקע נורמטיבי

85. עבירות השוחד משובצות כיום בתוך פרק ט' לחוק שכותרתו "פגיעות בסדרי השלטון והמשפט". בין היתר, נקבעו בפרק זה עבירות הקשורות לשיבוש עשיית משפט (סימן א), העלמת עבירות (סימן ב) ותקיפת שוטרים (סימן ג). מיקומה הגיאוגרפי של עבירת השוחד בתוך חוק העונשין אינו מקרי והוא מצביע על הערכים המרכזיים שעליהם היא מבקשת להגן: טוהר המידות של עובד הציבור; פעילותו התקינה של המינהל הציבורי; אמון הציבור ביושרם ובהגנותם של המנהל הציבורי ושל עובדיו. פגיעה באותם ערכים כמוה כפגיעה בסדרי השלטון והמשפט והמכנה המשותף להם הוא עובד הציבור. הוא השחקן המרכזי ביסוד העבירה ונוכחותו שזורה לכל אורך הפרק המכיל את עבירות השוחד. ציפיותיו של הציבור היא כי אלה המכונים עובדי ציבור יפעלו בהגנות וביושר לטובת אינטרס הכלל. השוחד עלול להביא לכך שעובד הציבור יפעל לקידום אינטרסים פרטיים והתפשטותה של תרבות השוחד מדרדרת את איכות השירות הציבורי ואת האמון שהציבור הרחב רוחש לו ומכאן הצורך לקבוע איסור פלילי ברור על עבירות השוחד. ראו: ע"פ 4456/14 **קלנר נ' מדינת ישראל** (29.12.15) (להלן: "**עניין קלנר**").

86. היסוד העובדתי של עבירת השוחד כולל שלושה רכיבים: האחד, מי שלקח את השוחד הוא עובד ציבור. השני, הדבר שקיבל עובד הציבור/המתת הוא שוחד. השלישי, לקיחת השוחד היא בעד פעולה הקשורה בתפקידו של עובד הציבור. על המאשימה להראות קשר סיבתי עובדתי בין המתת לבין הפעולה הקשורה בתפקידו של עובד הציבור וכן ידיעה בדבר קיומו של קשר סיבתי זה. היסוד הנפשי של עבירת השוחד הוא מודעות או עצימת עיניים ליסודות העובדתיים של העבירה. ראו: ע"פ 6916/06 **אטיאס נ' מדינת ישראל** (29.10.2007); ע"פ 846/12 **ויטה נ' מדינת ישראל** (19.6.13).

הטענה בדבר אי הוכחת הזיקה לתפקיד הציבורי והעדר ניגוד עניינים

87. כאמור, טענת ההגנה הראשונה מתמקדת בכך שלקחת השוחד האמורה המיוחסת לנאשם בכתב האישום לא נעשתה במסגרת תפקידו כרב ראשי לישראל וכי לא התקיים ניגוד עניינים בפעולות המיוחסות לו. כפי שנפסק, הגדרת היסוד של "בעד פעולה הקשורה בתפקידו" היא הגדרה רחבה "די בכך שהמעשה נעשה בתוך המסגרת הארגונית שבה העובד פועל או תוך שימוש בקשרים וביכולת הפעולה הנובעים מעבודתו של עובד במקום פלוני או במקום כהונתו", ובהמשך: "... הקשר לתפקיד אינו חייב להתבטא דווקא בפעולה הכלולה בין אלה שהן מסמכויותיו, חובותיו או מטלותיו של העובד". פרשת **קוביליו**, שם, בעמ' 300, ובעמ' 304 וכן ע"פ 3165/97 **זילברמן נ' מדינת ישראל**, פ"ד, נב(3)465, 470; רע"פ 3352/06 **בוזגלו נ' מדינת ישראל** (12.6.08). בעניין האחרון נפסק, כי תפקידו המדויק של מקבל השוחד אינו מעלה ואינו מוריד כאשר התנהלותו של המקבל והמצגים שהציג במסגרתה לנותן השוחד, יוצרים זיקה בין המתת לבין עבודתו הציבורית.

88. לטעמי, המתואר באישומים הראשון, השני והשלישי מצביע על פני הדברים על שימוש בקשרים וביכולת הפעולה הנובעים מעבודתו של הנאשם ומכהונתו כרב ראשי לישראל. הפירוש הצר והמצמצם שמנסים

ב"כ הנאשם להציע לתיאור תפקידו של הנאשם אינו הולם את המציאות ואת תחום ההשפעה הרחב והמרכזי שיש לנושא התפקיד במישורים שונים. אמנם חוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ם-1980, מרחיב בתיאור אופן הבחירה לתפקיד ומצמצם בתיאור תוכנו, למעט קביעת רוטציה בין הרב הראשי הספרדי לבין הרב הראשי האשכנזי, כאשר במחצית תקופת הכהונה משמש כל אחד מהם כנשיא מועצת הרבנות הראשית ובמחצית השנייה כנשיא בית הדין הרבני הגדול. בנוסף, מונה סעיף 2 לחוק את תפקידי המועצה שהרב הראשי משמש במחצית כהונתו כנשיאה ובהם מתן תעודות הכשר לכשרות, מתן כשירות לכהן כדיין, מתן כשירות לכהן כרב עיר, מתן כשירות לרב לכהן כרושם נישואין, מתן חוות דעת בענייני הלכה לשואלים בעצתה ופעילות לקירוב הציבור לערכי תורה ומצוות.

89. מעבר לכך, באתר האינטרנט הרשמי של הרבנות הראשית, www.rabanut.gov.il מתואר מגוון רחב של נושאים בהם מטפלים הרבנים הראשיים לישראל ובהם התוויית הנהלים בנושא הפיקוח על הכשרות במכלול נרחב של מישורים שיש להם משמעות כלכלית אדירה, כולל פיקוח על השחיטה בארץ ובחו"ל וקביעת כשרותם של מוצרי המזון והבשר המיובאים, פיקוח על הונאה בכשרות, פיקוח בנושא השמיטה, פיקוח על בתי אריזה ומטעים, נושא הבחינות לכושר רבנות, לכושר דיינות, למוהלים ולשוחטים והסמכתם. בנוסף, מתוארים תפקידיהם הציבוריים של הרבנים הראשיים בתחומים שונים במישור הפנים ארצי. המופיעים בכלפינה ופינה בארץ - בפניציבור גדול ומגוון דתי וחילוני - בנושאים הנוגעים לעיסוקם של הרבנים הראשיים לישראל, מעמדה האישית, האלימות במשפחה, האחריות ההדדית, הדאגה לנצרך ולזולת, ונושא השבת. בנוסף הם משתתפים באירועים המתקיימים בפניחי ליצה"ל לבסיסהם, באירועים ממלכתיים וביסודם מופיעים בפנית למידים ובתיספר. הרבנים גם מבקרים אצל פצועי עצה"ל לופעולות האביה ועורכים ביקורי תנחומים אצל המשפחות השכולות. הרבנים הראשיים פעילים גם במישור הבינלאומי ובייצוג המדינה בפורומים בינתיים ובאירועים שונים ברחבי העולם. זאת, בנוסף לתפקידם כראשי מערכת בתי הדין הרבניים בישראל וכדיינים בבית הדין הרבני הגדול. עוד מצוין באתר, כי הרבנות הראשית משמשת לגבי הגולה לא רק כסמכות רוחנית בשאלות הלכתיות אלא גם מהווה מרכז מידע לכל הקהילות היהודיות ולכל הגופים הנותנים כשרות בעולם.

90. מהאמור עולה, כי לרב הראשי יש תחום השפעה נרחב בארץ ובתפוצות גם במישור הרוחני והמוסרי וגם במישור המנהלי במגוון של תחומים בעלי משקל. תפקידו שאינו מוגדר בצורה דווקנית מאפשר לו פוטנציאל פעולה רחב. לפיכך, גם פעולות שלו בין במישור פורמאלי ובין במישור בלתי פורמאלי בנושאי גיור בארץ ובחו"ל, בין בהמלצה על תרומות לארגוני חסד, ובין בהשתתפות באירועים ובטקסים בארץ ובחו"ל שלהם הוא מעניק את חסותו או מכבד בנוכחותו, יכולות להיחשב כבעלות זיקה לתפקידו הציבורי-ממלכתי.

91. בנוסף, אינני מקבל את הטענה לפיה פעולותיו של הנאשם כמתואר באישומים הרלוונטיים לא בוצעו בהיותו בניגוד עניינים שהתממש ואף לא התקיים סיכוי פוטנציאלי לניגוד עניינים באופן של משוא פנים בדרך כלל, ולכן אין לומר כי פעולותיו בוצעו בקשר לתפקידו. הגדרת הפעולה האסורה כקשורה בתפקידו של עובד הציבור, כפי שבואר לעיל, כוללת על פי הפסיקה גם ניצול מעמד והפעלת קשרים

לא פורמאליים הנובעים מתפקידו ואינה נחתכת רק על פי השאלה אם עמד העובד מקבל השוחד במצב של ניגוד עניינים במובן הצר. הניסיון להציג את פעולותיו של הנאשם במסגרת ההפניות לרב מגייר או ההמלצות לניתוב תרומות כפעולות שבוצעו בתפקידו כאדם פרטי בתוך קהילתו הפועל מתוך רצונו הטוב כדי לסייע לפונים ללא קשר לתפקידו הציבורי (סעיפים 48-49 לטענות הנאשם) היא במקרה הטוב הצגה מיתממת של הדברים.

92. דווקא עיון בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 1.1555 בעניין עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים בשירות המדינה שצירפה ההגנה לכתב טענותיה מחדד את חוסר ההיגיון שבטענה, כי פעולת הנאשם במסגרת "מיזם פרטי" להפניית מתגיירים לרב כהן או הפניית תורמים לעמותות היא בגדר עיסוק פרטי מותר שאינו מהווה ניגוד עניינים. פעולותיו המתוארות של הנאשם דומות למצב שבו שר החקלאות, במקביל לתפקידו הממלכתי-ציבורי, מנהל עסק פרטי לייצור בתחום החקלאות שבמסגרתו הוא מפנה לקוחות ליצרנים או לנותני שירותים במגזר החקלאי ובתחומים המשיקים אליו ומקבל מאותם גופים עמלה עבור ההפניה. הקבלה אחרת היא לשר הרווחה המפנה, במקביל לתפקידו הציבורי, במסגרת מיזם פרטי, תורמים לעמותות העוסקות בתחום הרווחה ומקבל בשל כך עמלה כספית מן העמותות. האין המדובר כאן במצב של ניגוד עניינים מובהק וברור ואף בוטה בין תפקידו הציבורי של השר במובנו הרחב לבין עיסוקו הפרטי?!

93. לענייננו יש דמיון רב, לדוגמא שהציגה המאשימה מת"פ (ת"א) 40039/01 **מדינת ישראל נ' דנון** [פורסם בנבו] (12.3.07) (להלן: "**עניין דנון**"). באותה פרשה המליץ הנאשם דנון שהיה אז דובר משרד התחבורה לחברה ציבורית- "נתיבי איילון" על משרד ליחסי ציבור בבעלות אחד, ויילדר, שעומו היה לו קשר. הנאשם ויילדר הסכימו שהאחרון ייתן לראשון תמורה כספית עבור ההמלצה שניתנה והתממשה והוא אכן נתן לו תמורה כזאת. בית המשפט המחוזי קבע, כי ההמלצה שנתן הנאשם ל"נתיבי איילון" אמנם לא היתה חלק מן המסגרת הפורמאלית של תפקידו וגם אין לראות בה מהלך של נטילת סמכות בחריגה מהסמכות המוקנית לנאשם. אולם, הפנייה לנאשם לקבלת המלצה יצרה או הניחה בידו סמכות לפעולה המגולמת בהמלצה. נציג החברה הציבורית פנה לנאשם מתוך הנחה שמכח היכרותו עם תחום הדוברות על כל מרכיביו, יוכל להציע גורם רציני שעליו תטיל החברה את המשימה. גם שם כמו בענייננו טענה ההגנה כי מדובר בעסקה פרטית שאינה קשורה לתפקידו הציבורי של הנאשם, אולם בית המשפט המחוזי דחה טענה זו בקבעו: "ההתקשרות בין דנון לבין ויילדר אינה "עסקה פרטית" בלבד. משום שמטרתו של ויילדר במתן טובת הנאה לדנון היתה שהאחרון שנתפס בעיני פאזנר (נציג נתיבי איילון) כאוטוריטה המקצועית, השתמש באוטוריטה הזאת כדי להמליץ לפאזנר להתקשר עם ויילדר. קידום האינטרס של ויילדר נעשה בתמורה כספית ותוך ניצול מעמדו של הנאשם כדובר משרד התחבורה על כל המשתמע מכך". ההקבלה בין תפקידו של דנון כדובר משרד התחבורה שפעל שלא במסגרת תפקידו הפורמאלי והמליץ על משרד יחסי הציבור, תוך קבלת "דמי תיווך" מויילדר לבין ההמלצות שניתנו על ידי הנאשם כרב ראשי לישראל למתגיירים ולתורמים והתמורה שקיבל בשל כך מכהן ומבעלי העמותות, ברורה.

94. בסוגיית ניגוד העניינים מקובל עליי כי ניגוד העניינים **במובן הצר** קיים כאשר עובד הציבור בוחר לפעול

במסגרת תפקידו הרשמי בדרך מסויימת דווקא בשל טובת ההנאה שניתנה לו ובכך מעדיף את ענייני האישי על פני טובת הציבור. אולם, לא ניתן לומר שהוכחת קיום ניגוד עניינים במובן הצר מהווה תנאי הכרחי להרשעת נאשם בשוחד. זאת, לאור ההוראות המרחיבות את הגדרתו וקובעות כי עצם קבלת המתת משכללת אותו גם כשהעובד איננו סוטה מן השורה וגם כשלא התכוון או לא היה מוסמך לבצע את הפעולה שהתבקש לעשות והיא אף לא היתה בגדר תפקידו (ראו סעיפים 293(7) ו-294(ד)(2) לחוק). מעבר לכך, הטענה אינה עולה גם בקנה אחד עם הפסיקה עליה מבקשת ההגנה להסתמך בפרשת **מרקדו**. שכן, באותה פרשה הודגש כי מרכז הכובד של העבירה הינו הגנה על אמון הציבור במנהל הציבורי והחשש משיבוש הפעולה התקינה של הרשות הוא השיקול המשני. מטעם זה נקבע כי לאור הסעיפים שצוטטו מעלה, גם כאשר לא מתקיים חשש לשיבוש שיקול הדעת וגם כאשר מוכח שהלוקח לא עשה ואף לא התכוון לעשות את הפעולה, ניתן להרשיעו בעבירה.

95. יתר על כן, בדנ"פ 64/98 **הלדשטיין נ' מדינת ישראל**, (1.4.98) (להלן: "**ענין הלדשטיין**") שבו נדחתה הבקשה על ידי כב' הנשיא ברק לדיון נוסף בפרשת מרקדו, סיכם בית המשפט את קביעות פסק הדין בערעור בסוגיית ניגוד העניינים כדלקמן. בית המשפט ציין, כי לפי דעתו של כב' השופט גולדברג עבירת השוחד אינה חלה מקום שיש בו ניגוד עניינים "עצמי" שעיקרו ביצוע לא נאות של התפקיד על ידי עובד הציבור, בשל אינטרס נוגד עצמי שלו - וללא מעורבותו של צד שלישי. כן צוין, כי עבירת השוחד חלה במקום שבו צד שלישי הוא שיוצר את ניגוד העניינים של עובד הציבור, במובן זה שבלעדיו לא יכול להיווצר כלל מצב כזה. כב' הנשיא ברק מציין, כי החידוש המרכזי בפסק הדין הינו קביעת הקטגוריה הנוספת שבו הצד השלישי אינו יוצר את ניגוד העניינים, אלא אך מסייע או תורם למימושו העצמי ע"י עובד הציבור. זאת, גם כאשר התרומה או הסיוע אינם חיוניים ליצירתו של ניגוד העניינים. גם במקרה זה, עדיין ניתן לראות במתן התרומה משום שוחד. קביעה זו התבססה על כך שאמון הציבור והשמירה עליו הן המטרות הדומיננטיות שעליהן מגנה מעבירת השוחד, ומידת מעורבותו של הצד השלישי, בין כמסייע ובין כיוצר ניגוד העניינים, הוא אך מטרה ויסוד משני בעבירה. על כן נקבע, כי הגם שהמבקשים היו שותפים יחדיו במעשה הפלילי שביצעו הרי שיש לראות במעשיהם משום התגבשות עבירת השוחד. זאת שכן המשיב 4 (אדלר) המשקיע הפרטי, סייע ותורם ליצירת ניגוד העניינים העצמי בקרב יתר המבקשים, שהיו בעלי תפקידים בבנק דיסקונט או בחברת אילנות דיסקונט, הוגדרו כעובדי ציבור וביצעו יחד עם אדלר את המניפולציה האסורה בניירות הערך.

96. לטעמי, המסקנה הברורה העולה מהקביעות בפרשת מרקדו, כפי שנותחו בעניין הלדשטיין הינה שעבירת השוחד מתקיימת גם במצב שבו מספר שותפים לביצוע עבירה, שאינה עבירת השוחד, שאחד מהם עובד ציבור, מסייעים זה לזה ביצירת ניגוד העניינים של עובד הציבור שביניהם, בין היתר באמצעות מתן תמורה כספית לעובד הציבור על חלקו במיזם. בנוסף, אינני מקבל את ההבחנה המלאכותית שמבקשים ב"כ הנאשם ליצור בין מימון המיזם מראש על ידי הצד השלישי לבין מתן התמורה לעובד הציבור בגין שותפותו למיזם כאמת המידה להגדרת המתת האסורה. לטעמי, הקביעות בעניין מרקדו והלדשטיין שמות את הדגש על אמון הציבור במינהל הציבורי ועל השמירה עליו, תוך מתן משקל משני ושולי לתפקידו של הצד השלישי. עצם מתן התגמול לעובד הציבור על ידי צד שלישי מעוניין בגין השימוש הפסול שהוא עושה בתפקידו ובהשפעתו, תוך ניגוד עניינים מובהק לתפקידו הציבורי, כדי לסייע לצד

השלישי גם אם הוא מוגדר כחלוקת רווחים, די בו כדי להכניס את המעשה לגדר עבירת השוחד. בנוסף, לא ניתן גם להתעלם מהחזרתיות של מעשי הנאשם, הן בפרשת הגיוורים והן בפרשת העמותות לאורך זמן, כאשר עולה מן המתואר בכתב האישום שמדובר בשיטה שבה הנאשם ציפה מראש לקבלת המתת, לאחר כל פעם שבה היפנה מתגיר לכהן או תורם לעמותות.

97. בענין זה מקובל עליי גם ניתוחה של המאשימה בפסקה 24 לתגובתה והמובאות בפסקי הדין שצוטטו שם, לענין העדר הצורך בהוכחת ניגוד עניינים במובן הצר. אולם, גם אם נקבל לצורך הדיון את טענת ב"כ הנאשם, כי יש להוכיח ניגוד עניינים במובן הצר לצורך השתכללות העבירה לפי פרשנותם לחלופה הראשונה בפרשת מרקדו, נראה כי על פי תיאור מעשי הנאשם בכתב האישום, הנאשם פעל גם בניגוד עניינים במובן הצר. זאת, כאשר גייס את קשריו ומעמדו כרב הראשי לישראל לטובת עמותות מסוימות שהעבירו אליו כספים כעמלה בגין המלצתו לתורמים, וכן בהפניית מבקשים להתגיר לרב כהן שהעביר לו כספים בגינה. עצם ההפניה וההמלצה לאותם גופים או יחידים המשלמים לו כספים ולא לגופים אחרים שאינם עושים כך, יוצרת ניגוד עניינים חמור בין האינטרס הכספי הפרטי של הנאשם לבין האינטרס הציבורי המחייב אדם במעמדו ובתפקידו הציבורי לנהוג ללא הפליה, ללא משוא פנים וללא תלות בשיקולים זרים. אין המדובר בנימוקים "מן הגורן ומן היקב" כטענת ב"כ הנאשם, אלא בנימוקים ממשיים ומהותיים התומכים בעמדת המאשימה.

סוגיית המתת

98. באשר לטענת העדר המתת אינה מקובלת עליי עמדת ההגנה, כי הכספים שהועברו לנאשם כמתואר באישומים הראשון והשני הינם בגדר "דמי תיווך" שהפסיקה קבעה, לטענתה, כי אינם בגדר שוחד. בענין זה שותף אני לניתוחם של ב"כ המאשימה את משמעות הנאמר בע"פ 205/84 **צדיק נ' מדינת ישראל**, פ"ד מ' (3) 85 עליו מסתמכת ההגנה. לא ניתן ללמוד מהנאמר שם כי עצם מתן דמי תיווך אינו מתיישב עם מתן שוחד. הלז בהכרעת בית משפט העליון שם נגע לכך שהמידע שהגיע לידי פקיד בית המשפט ואותו מסר לנותן בגין דמי התיווך לא היה קשור לתפקידו הציבורי, ועניינו הושווה לדוגמת פקיד הדואר שהובאה בסעיף 76 לעיל. עוד נקבע, כי דעת דורש השוחד ונותן השוחד הפוטנציאליים לא היתה נתונה כלל ועיקר לתפקידו של הנאשם ולנסיבות בהן שאב את ידיעתו, מושא דמי התיווך. לעומת זאת, בענייננו, קיימת זיקה הדוקה בין תפקידו ומעמדו של הנאשם לבין הפנייה אליו דווקא ולבין התמורה. יתר על כן, לאור הגדרת המתת בסעיף 293(1) העוסק בדרכי השוחד ולפיו "אין נפקא מינה בשוחד אם היה כסף, שווה כסף, שירות, או טובת הנאה אחרת" לא ניתן לומר כי דמי תיווך על פי הגדרתם אינם יכולים להוות שוחד. יתר על כן, הקורא מופנה לפרשת דנון שתוארה מעלה שבה נקבע כי דמי התיווך שקיבל דנון בגין הפניית החברה הציבורית למשרד יחסי הציבור קשורים לתפקידו הציבורי, על אף שלא באופן פורמאלי ולכן מהווים שוחד, והדברים יפים גם לענייננו.

חלוקת רווחים איננה שוחד

99. אין בידי לקבל גם את טענת ההגנה לפיה הכספים שקיבל הנאשם במסגרת ההסכמות עם הרב כהן ועם בעלי העמותות, תוך יצירת מצג מרמה כלפי צד שלישי, אינם יכולים להיחשב כשוחד אלא מהווים רק קבלת חלק מוסכם ברווחי מיזם המרמה. הנאשם לא היה צד רגיל למיזם מרמה שהופנה כלפי צד שלישי וגיוסו למיזם נבע מהשפעתו המוסדית והרוחנית בתפקידו כרב ראשי לישראל, הן על המבקשים להתגייס והן על התורמים הפוטנציאליים לעמותות. עצם העובדה שביצע גם עבירות מרמה וגם עבירות שוחד במסגרת אותו מיזם אינה שוללת את הרשעתו בעבירת השוחד, כפי שנקבע בפרשת מרקדו (עמ' 509-510): "אכן, לא ניתן להתעלם מהחפיפה האופרטיבית שבין עבירת השוחד לבין השותפות לעבירות הקשורות בניצול תפקידו הציבורי של עובד הציבור (קשירת קשר לביצוע עבירות מרמה - מ.ה.). אולם חפיפה זו אינה יוצרת, לדעתי, קושי של ממש. העובדה כי מדובר במעשה פיזי אחד, היוצר הן את השוחד והן את השותפות לעבירה הנוספת, אינה שוללת את המסקנה המשפטית כי יש להרשיע בעבירות מספר, שעה שהמעשה הפיזי גרם לפגיעה בכמה ערכים שונים. עבירת השוחד והעבירות האחרות אינן מצויות על אותו "סולם". לפיכך, הטמעת עבירת השוחד בעבירה הנוספת תחמיץ את הצורך לתת ביטוי לערך הייחודי המוגן באמצעות עבירת השוחד, ואין היא ראויה. **גישה זו עולה בקנה אחד עם הדעה המקובלת בפסיקה כי עבירת מרמה אינה "בולעת" את עבירת השוחד.** כך מוצאים אנו בע"פ 244/57 הנ"ל [13], בעמ' 601, את האמירה כי "העובדה שהיתה כאן הוצאת כספים בטענות שוא, אינה מוציאה את האפשרות שהכספים הוצאו גם כשוחד" (וכן ע"פ 794/77 הנ"ל [14]). חיזוק לדעה זו נמצא גם בסעיף 295(א) לחוק, ולפיו אף מי שיוצר מצג כוזב של תיווך בשוחד, יורשע אף הוא בלקיחת שוחד". (הדגש לא במקור - מ.ה.).

100. לדעתי, גם אין חשיבות ממשית למחלוקת שנפלה בין ההגנה לבין המאשימה בשאלה אם הכספים שקיבל הנאשם כפירות עבירת המרמה היו כאלה שהיתה לו בהם זכות קניינית או חוקית אם לאו, מה גם שצורם לחשוב כי ניתן להשתמש במונחים מתחום דיני הקניין, החוזים והמסחר הלגיטימי לצורך הגדרת פירותיה של עבירה פלילית מובהקת. קשה להלום, כי לו התגלגלה למשל, לפתחו של בית המשפט תביעה בעניין זכותו הנטענת של שותף למיזם עברייני כלפי שותפיו, לקבל חלק מרווחיה של עסקת סמים משותפת, הוא היה זוכה לסעד. אין גם בעיני חשיבות ממשית לשאלה אם העברת הכספים לנאשם, לאחר שהועברו לכהן ולבעלי העמותות, היוותה בגדר מסלול הסתרה מתוכנן מראש כטענת המאשימה או שלא היתה מניעה עקרונית להעבירם אליו כבר בשלב הקבלה, כטענת ההגנה. בסופו של יום ברור שבמישור העובדתי שימשו הכספים גם כתגמול אסור לנאשם בגין השימוש שעשה במעמדו ובתפקידו כדי להפנות את המתגייסים ואת התורמים לרב כהן ולבעלי העמותות דווקא ולא לגורמים אחרים. זאת, גם אם היקפם הוסכם מראש יחד עם ההסכמה להסתיר מהמופנים את העובדה שהנאשם יקבל חלק מהם כדמי תיווך.

שוחד בדיעבד

101. לא אוכל גם לקבל את הטענה בהתייחס לאישום השלישי, לפיה קבלת הכספים על ידי הנאשם היתה "רק" בגדר שוחד בדיעבד שאינו מהווה עבירה. **ראשית**, הוראת סעיף 293(5) לחוק היא ברורה וקובעת, כי אין נפקא מינה אם השוחד ניתן "אם לכתחילה או בדיעבד". **שנית**, בניגוד לטענת ההגנה,

אין זה נכון כי עמדתו של כב' השופט ברנזון בעניין פישר לפיה אין זה משנה אם לקיחת השוחד נעשתה לאחר מעשה שוב אינה מקובלת בפסיקה. בעניין זה מופנה הקורא לע"פ 658/88 **טייטלמן נ' מדינת ישראל**, פ"ד מג(1) 259 וכן לע"פ 4148/96 **מדינת ישראל נ' גנות** פ"ד, נ(5) 367, שבהם אומצה עמדתו של השופט ברנזון. לעניין הטענה בדבר תחולת עקרון המזיגה (הסימולטניות), לענייננו השוללת לפי הנטען אפשרות לייחס כוונה פלילית למקבל השוחד בדיעבד, הרי כפי שנאמר בחוות דעתו של כב' השופט עמית בעניין קלנר, עקרון זה עורר קשיים וזכה לביקורת נוקבת והמחוקק נמנע אף מלעגנו בחוק העונשין במסגרת תיקון 39 וכי יש אף הטוענים כי בכך נדחתה דרישת הסימולטניות בדיני העונשין של ישראל.

102. יתר על כן, הסוגיה הנדונה בפרשת קלנר בעניינו של המערער צ'רני היתה הרשעתו במתן שוחד למתווך (דכנר), כאשר בשלב המתת לא ברור אם התשלום אכן נועד לצורך מתן שוחד למקבל. בעניין זה, קבע כב' השופט עמית כי קיימים שני תרחישי קיצון. האחד, שבו המשלם מעביר למתווך כסף מתוך מודעות לאפשרות שהוא ישתמש בו כדי לשמש שוחד לעובד הציבור, דבר המשכלל את העבירה. השני, מצב שבו המשלם לא היה מודע לאפשרות של מתן שוחד ולא נודע לו עליה בדיעבד, שאז הוא פטור מאחריות. הקושי המתעורר בתרחישי הביניים, כאשר נודע למשלם בדיעבד שהכסף שימש לשוחד ואז יש לבחון האם התנתק המשלם מן המתווך או שהמשיך בהתקשרות עמו והאם ניתן לייחס לו אז חזקת מודעות כי המתווך עשוי לעשות בכספים שימוש למטרות שוחד. לעמדת השופט עמית, בנסיבות מסוימות עשויה להתקיים השתכללות של העבירה, למשל כאשר המתווך מספר בדיעבד למשלם על תשלום השוחד ומבקש ממנו החזרים בגין הוצאות שהוציא לצרכי השוחד. היענות לבקשה כזו, משכללת עבירה של מתן שוחד בדיעבד ומתקיים עקרון המזיגה בין היסוד הנפשי לבין היסוד העובדתי (שם, פסקאות 171-170).

103. בעניינם של צ'רני ודכנר נמצא במישור העובדתי כי דכנר התנתק מצ'רני, לא קיבל את בקשותיו לתשלום שיפוי עבור הוצאות הכרוכות במתן השוחד וגם לא ניתן לראות בהסכם ההיפרדות המאוחר ביניהם משום אישור בדיעבד למתן השוחד. לכן, מהנאמר בעניינו של צ'רני בפרשת קלנר לא ניתן ללמוד מאומה לענייננו, שכן אין המדובר בתשלום למתווך כשלא ברור מלכתחילה כי הוא מיועד בעתיד לתשלום שוחד, אלא בקבלת כספי שוחד מהנותן בסמוך לאחר ביצוע המעשה שבגינו ניתן השוחד. מכאן, שגם לפי הקביעה בעניין קלנר, עקרון המזיגה מתקיים אף הוא. דברים אלה יפים גם לגבי טענות ההגנה בעניין גאיה, איזיב, משקביץ, איסמאילוב וגרנובסקי וגם לטענה בעניין ניסנבוים. באשר לטענות כי לא מתקיים היסוד של "בעד פעולה הקשורה בתפקידו" בנוגע לקבלת טובות ההנאה האמורות, מופנה הקורא לניתוח המופיע בפסקאות 58-64 לעיל.

כפל האישומים - שוחד והפרת אמונים

104. לתמיכה בטענתה לגבי האישום החמישי הנוגע למינויו של הרב נפתלייב, לפיה לא ניתן לייחס לנאשם גם עבירת שוחד וגם עבירת הפרת אמונים כי שתי העבירות המתבססות על אותה תשתית עובדתית,

מפנה ההגנה לפסק הדין בעניין **יעקב יחזקאל** (ע"פ 511/76, פ"ד כט(1)32). אולם, בשונה מן המקרה שם, מדובר בעניינו במהלך דו שלבי. תחילה, פעל הנאשם לפי עובדות כתב האישום, להכתרתו של הרב נפתלייב בהיותו נתון בניגוד עניינים, זאת ללא קשר לקבלת גמול. בשלב השני, הושלמה עבירת השוחד עם קבלת הסכום של 70,000 דולר, שקיבל הנאשם לאחר מעשה. ודוק, לא נטען כי סוכם עם הנאשם על קבלת המתת לפני שפעל למינויו של הרב נפתלייב וחתם על תעודת ההכתרה. בנסיבות אלה, מתקיימת ההבחנה המוזכרת בפרשת דנון (בעמ' 10-11 להכרעת הדין) והמבוססת על אמרתו של כב' השופט בך בע"פ 3954/94 **לב נ' מדינת ישראל** נא(2) 529. זאת שכן, במקרה דנן נוסף מעשה פסול **עצמאי באופיו** לעניין השוחד, שקדם מבחינה כרונולוגית לקבלת השוחד שניתן בדיעבד.

העדר מצג שווא

105. באשר לטענות המתייחסות לאישומים הראשון והשני הנוגעות למצג השווא שהוצג למתגיירים ולתורמים, הרי שעל פני הדברים המסקנה אליה אמורים היו התורמים והמתגיירים להגיע הינה שההפנייה של הנאשם לרב כהן ולעמותות הינה נטולת אינטרס עצמי ואינה כרוכה בקבלת "עמלה" משמעותית מצידו של הנאשם. בעניין זה מדובר, לכל הפחות, בהעלמת עובדה שהיה מקום להציגה מצידו של הנאשם בעת יצירת המצג (ראו ע"פ 2955/94 **מדינת ישראל נ' דורי**, פ"ד נ(4) 573, 579), באשר לאנלוגיה שמבקשת ההגנה לייצר בין המקרה דנן לבין עניינו של מנהל בית חולים המגייס תרומות מבלי לומר לתורמים שחלקם ישמש מאוחר יותר למימון מערך גיוס התרומות של בית החולים, יש לומר כי אין הנדון דומה כלל לראיה. שכן, האנלוגיה הנכונה במקרה הנדון הינה מצב שבו מנהל בית החולים מתעתד ליטול חלק משמעותי מכספי התרומות **לכיסו הפרטי ולצרכיו האישיים** ואינו מגלה בנדון את אוזנם של התורמים. מטעם זה גם אין לומר, כי המידע בדבר החלק שיועבר לנאשם מכספי התרומות ומחצית מהתשלום לרב כהן לא היה רלוונטי ולאור האמור לגבי הגדרת המרמה גם אין צורך להידרש לטענה, כי לכל היותר מדובר בקבלת דבר בתחבולה.

106. לאור האמור, הטענות המקדמיות בראש פרק זה נדחות.

פגם בכתב האישום - העדר פירוט מספיק

תמצית טענות ההגנה

107. ההגנה טוענת כי חלקים נרחבים מכתב האישום מנוסחים באופן כללי ועמום תוך חסרת פרטים רלוונטיים באופן שאינו מאפשר הגנה אפקטיבית ויעילה. לגבי האישום הראשון טוענת ההגנה, כי נשמטו ממנו נתונים הכרחיים הפוגעים בהגנת הנאשם. בין היתר, מפנה ההגנה לסעיף 27 לכתב האישום העוסק בגיורה של מרינה. לגבי סעיף זה נטען כי המאשימה אינה יודעת לומר מתי התקבל התשלום

מאת תושב החוץ לכהן, באיזה אופן הועבר התשלום מאת תושב החוץ, להיכן הועבר התשלום מאת תושב החוץ לכהן, מתי העביר כהן לחיים את כספי שוחד, מתי התקבלו כספי השוחד בכספי הנש"מ, באיזה אופן התקבלו כספי השוחד בחשבון הנש"מ, מתי הועברו כספי השוחד מחשבון הנש"מ לידיו של חיים ובאיזה אופן, מתי העביר חיים לנאשם את כספי השוחד, היכן העביר חיים לנאשם את כספי השוחד ובאיזה אופן העביר חיים לנאשם את כספי השוחד. טענות דומות מופנות כלפי סעיפים 33 ו-38 העוסקים בגיורם של ילדי משפחת סלוצקר ובגיוורה של בת משפחת משקביץ.

108. לטענת ההגנה חוסרים דומים בנוגע למועד התשלום, אופן התשלום מאת המשלם אל חיים ומועד ואופן החלוקה הנטענת בין חיים לנאשם מתקיימים גם בסעיפים 56, 59, 67 סיפא, 68-69, 70 סיפא, 71, 73-74, 75-76, 78, 80, 82, 84, 92, 97-98, 103-104, 118, 123-124, 137-138, 142, 144-145, 149, 159, 163 ו-166 לכתב האישום. גם באשר למצג השווא שהוצג על פי הנתען לתורמים וכנאמר בסעיף 41 לכתב האישום, נאמר כי הוא נטען בעלמא ללא פירוט מועד הצגתו, אופן הצגתו, מי הציג אותו, האם היו נוכחים נוספים במעמד ההצגה וכן פרטים חיוניים נוספים.

109. עוד נטען, כי לפי סעיף 53 לכתב האישום רועי מור תרם לעמותה שלוש פעמים בעקבות מצג השווא שהוצג לו על ידי הנאשם וחיים, בסעיף 55 לכתב האישום נטען כי בנימין אלג'ם תרם לעמותה במועד שאינו ידוע לאחר שהוצג לו מצג השווא, ובסעיף 66 לכתב האישום נטען כי יוסף פריאל תרם לעמותה בעקבות מצב השווא שהוצג לפניו מספר פעמים, על ידי חיים, או הנאשם. ניסוח זה, לטענת ההגנה, אינו מגלה פרטים מהותיים בקשר להצגת מצג השווא וכך גם סעיפים 68, 70, 73, 75, 77, 79, 83 ו-123 לכתב האישום. ההגנה טוענת, כי ללא פרטים אלה אין באפשרותה להפריך את הנתען ויש להורות על מחיקת האישומים הלוקים בחסר או להורות למאשימה לתקנם ולהוסיף את הפרטים החסרים.

110. גם באשר לאישום השלישי, נטען כי חסרים פרטים חיוניים ומהותיים שיש להם קשר ישיר לשאלת התקיימות העבירה. בהתייחס לסעיפים 137-138 לכתב האישום, נטען כי תיאור רכיב המתת, לפיו הועברו 50,000 דולר על פי הוראת איזיב באמצעות משרד נותני שירותי מטבע בחולון ונעשה בהם שימוש על ידי חיים, חלקם למימון הסרט, חלקם לצרכיו הפרטיים של הנאשם וחלקם נוסף שהתחלק בין הנאשם לבין חיים לוקה אף הוא בחסר. לא מצויין שמו של משרד נותן שירותי המטבע, אין פרטים לגבי מועד העברת הכסף וכן כל פרט נוסף לגבי העברת התשלום. בעניין זה מפנה ההגנה לסעיפים 145, 152-153 לכתב האישום המציין כי המאשימה איננה יודעת לומר מתי התקבל התשלום, מתי משך חיים את הכספים הנטענים ובאיזה אופן. נטען עוד כי חוסר פירוט בקשר להעברת הכסף בין חיים לנאשם ואין אפשרות להתחקות אחר קבלת הכספים הנטענים במשרד שירותי המטבע אחר משיכת הכספים מהמשרד על ידי חיים וכן לגבי אופן העברת הכספים מחיים לנאשם.

111. באשר לפרק האישום המתייחס לטובות הנאה שניתנה על ידי משקביץ עבור השתתפות הנאשם בכנס בקזחסטן נטען, כי כתב האישום אינו מגלה את יסודות העבירה באשר לכנסים הנוספים המתוארים

בסעיף 142, נאמר כי האישום נעדר פרטים רלוונטיים ומהותיים, לא צויין מועדם של הכנסים וכן כל פרט נוסף בקשר לשהיית הנאשם בכנס. בנוסף לא צוין, מועד קבלת התשלום, אופן קבלתו ואם וכיצד הועבר לנאשם. עובדה זו מצדיקה, לטענת ההגנה, את מחיקת האישום או לפחות את השלמת הפרטים המהותיים החסרים.

112. באשר לטובות ההנאה שניתנו מאת מירלשווילי ומשקביץ באמצעות שבתאי אלון, נטען כי המאשימה לא פרטה את מועד העברת התשלום ומיקומו. בנוסף מתייחסת ההגנה לאמירה לפיה הועבר חלק מהתשלומים לנאשם "במקומות אחרים" וטוענת, כי לא ניתן להתמודד עמה ללא פירוט נוסף.

113. בהתייחס לטענות בדבר קבלת טובות הנאה מניסנבוים נאמר, כי לפי המתואר בסעיף 163 לכתב האישום חלק מהכסף שימש לכיסוי הוצאותיו של הנאשם ואת החלק שנותר קיבל הנאשם בעד פעולה הקשורה בתפקידו. אי פירוט הסכום יכול לדברי ההגנה לבסס טענה של זוטי דברים. באשר לטובות הנאה מאת גרובסקי נטען כי גם כאן חסרים פרטים מהותיים, כגון מועד עריכת מסירת יום ההולדת, מועד קבלת התשלום ואופן קבלתו. כמו-כן, נאמר כי הניסוח הנוגע להעברת התשלום באמצעות אחר לידיו של חיים עבור הנאשם וכן לגבי חלוקת התשלום בשיעור שאינו ידוע למאשימה אינם מקיימים עבירת שוחד ולכל הפחות על המאשימה להשלים את הפרטים החסרים, לרבות שיעור הכספים שנותרו בידי הנאשם לאחר שהעביר את התשלום לחיים.

114. עוד טוענת ההגנה, לחסר עובדתי באישום החמישי המייחס לנאשם פעולות למען מינויו של הרב נפתליב כרב העדה הקווקזית תמורת תשלום. לטענתה, כתב האישום אינו מפרט באיזה פעולות מדובר ומהי הפעולה בעדה קיבל הנאשם, לכאורה, תשלום. לטענת ההגנה, חסר זה אינו מקיים את הרכיב הנסיבתי של עבירת השוחד ועל המאשימה להשלים את החסר ולתאר באופן מפורט ומדויק מהי הפעולה בה נקט הנאשם על מנת לקדם את המינוי.

עיקר תשובת המאשימה

115. המאשימה במענה, טוענת, כי כתב האישום כולל פרטים רבים שדי בהם כדי לאפשר לנאשם לבסס את הגנתו. לדבריה, מקום בו ידעה לתחום את האירוע בזמן ובמקום עשתה כן ומקום שפרטים אלה לא התבררו בחקירה, לא ניתן לצפות ממנה לעשות זאת. עוד לדבריה, תשובות לשורת השאלות שמעלה ההגנה בסעיף 182 לטענותיה, אמנם עשויות היו לעזור בהגנת הנאשם אך אין באי מענה עליהן כדי למנוע מיכולתו להתגונן. נטען, כי מסכת האישומים עוסקת בתקופה בת כ-10 שנים ולא ניתן לצפות כי במהלך החקירה תתבררנה כל העובדות הנוגעות לכל סוגיה וסוגיה. בנוסף, בחלק גדול מן המקרים ישנם די ראיות לביצוע העבירה, אך פרטים מרכזיים, כגון מיקום העבירה ועיתוייה אינם ברורים. לטענת המאשימה, המבחן איננו אם ההגנה יכולה להתגונן, אלא אם קיימות ראיות מספקות מעבר לספק סביר

לאשמת הנאשם. לשיטתה, בנסיבות התיק טענה בדבר העדר פרטים מספיקים יכול שתשליך על משקלן של הראיות ומידת האמון שבית המשפט יתן בהם, אך אינה יכולה לבסס טענה בדבר פגם בכתב האישום. עוד נטען, כי גרסת הנאשם המכחישה את קיומם של האירועים מכל וכל שומטת את הקרקע מתחת לטיעון בדבר פגם בכתב האישום. שכן, ההכחשה אינה מאפשר לו לנקוט בקו הגנה אחר. בנקודה אחת המתייחסת לפרשת ניסבובים, מבקשת המאשימה לתקן את כתב האישום ולייחס לנאשם את כל הסכום המתואר ככספי שוחד.

דין והכרעה

הפן המשפטי

116. לחובה המוטלת על התביעה בסעיף 84(4) לחסד"פ, לתאר את "פרשת העובדות" המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם, תכליתה כפולה: האחת, לתת לבית המשפט תמונה על הפרשה תוך שימת דגש על חלקו של הנאשם באחריות להתרחשותה ולאפשר לו לקבוע על פיו את תחומי הדיון. השנייה, לתת לנאשם תמונה מספקת של העובדות שהתביעה מבקשת להוכיח, ושמכוחן תבקש להרשיעו ולאפשר לו בדרך זו להכין את הגנתו. ראו: י. קדמי, על סדר הדין בפלילים, חלק שני, כרך א' עמ' 915 (2009), (להלן: "קדמי"). מידת הפירוט של העובדות נתונה לשיקול דעתו של מנסח כתב האישום בכפוף לכללים שלהלן:

א. העובדות שיפורטו בכתב האישום חייבות לשקף את כל רכיבי העבירה המיוחסות לנאשם, וסיפור העובדות צריך להיות כזה שאם הנאשם מודה בו, די בכך כדי להרשיעו בהוראות החיקוק המצוינות בסעיף העבירות.

ב. סיפור המעשה מיועד להצגת העובדות הרלבנטיות להרשעה ולא לתיאור הראיות שעל פיהן תבקש התביעה לקבוע כי העובדות התקיימו.

ג. פרטים בדבר מקום האירוע נושא האישום הם פרטים חיוניים, במיוחד כאשר מועלית הטענה 'במקום אחר הייתי'. עם זאת, כשאין מנוס מכך, ניתן להסתפק בתיאור הזמן והמקום במונח "בסמוך" או "בקירוב" ולעתים אף בציון "מקום בלתי ידוע", כאזור כלשהו או "זמן בלתי ידוע" בתחומי פרק זמן כלשהו, ובלבד שאין בכך כדי לקפח את הנאשם בהגנתו (קדמי, שם, בעמ' 915-916). בהקשר זה נקבע, כי כאשר המעשים המיוחסים לנאשם משתרעים על פני תקופה ארוכה, ללא שניתן לייחס מעשה מסוים למועד מסוים מדויק, הרי שתיאור המעשים תוך ציון התקופה בהם בוצעו, עונה על דרישת סעיף 85(4) לחסד"פ. ע"פ 4776/10 פלוני נ' מדינת ישראל, (29.6.10); ע"פ 3273/93 פלוני נ' מדינת ישראל (3.10.94).

117. דומה, כי בפרמטרים האמורים ניסוח כתב האישום על אף החוסרים ואי הבהירויות הקיימים בנקודות שונות בנוגע לזמן ולמקום של ביצוע העברות הכספיים וכן לגבי עיתויים ומיקומם של חלק האירועים

הנטענים, עונה אחר המינימום הנדרש ובוודאי שאינו מצדיק מחיקה של אותם אישומים. עם זאת, על אף היקפו הרב של חומר החקירה ועל אף התקופה הממושכת שאליה מתייחסים האירועים, יש מקום שהמאשימה תבצע סריקה נוספת של אותו חומר ותנסה להשלים ולציין, במידה והדבר אפשרי, נקודות זמן ממוקדות יותר לגבי מועדי התרחשותם של מהאירועים הנטענים ובכללם פרטים נוספים, הן לגבי עיתוי ומקומן של פעולות העברת הכספים הנטענות והן לגבי אופן העברת הכספים לחיים מאת צדדים שלישיים ומחיים לנאשם, מקום שהדבר נטען. יחד עם זאת, יצוין, כי במידה והדבר לא יעלה בידה לאחר שתפעל לכך בשקידה סבירה, לא יהיה בכך כדי להביא למחיקת האישומים ויתחייב מתן תשובה של הנאשם לכתב האישום הקיים. זאת, מבלי לחסום טענה אפשרית בהמשך לגבי הוכחת אותן עובדות והמשקל שיש לתת להם, לנוכח הקושי שניצב לפני ההגנה, בשל העדר הפירוט.

118. לסיכום ראש פרק זה, על המאשימה לפעול ככל שהדבר יעלה בידה, לתיקון כתב האישום, באופן שבו בכל מקום שבאפשרותה לעשות כן תוסיף פירוט של מועדים, שמות ונתונים הניתנים להתייחסות וזאת **לא יאוחר מיום 30.11.16**.

חוסר סבירות בהעמדת הנאשם לדין - העדר חקירתם של נותני המתת

119. בראש פרק זה טוענת ההגנה, כי יש להורות על מחיקתם של האישומים 1 ו-5 מכתב האישום וכן מחיקת האירועים שעניינם קבלת טובות הנאה מגאיה, איזיב, איסמאילוב וניסנבויס. כל זאת, בהתאם לדוקטרינת הביקורת המנהלית בפלילים ובהעדר ראיות מספיקות לאישום ושקילה בלתי סבירה בקשר להעמדת הנאשם לדין באותם אישומים. ההגנה טוענת כי העדר חקירתם של נותני המתת מושא האירועים המנויים מעידה, כי לא היתה שקילה מספקת מצד המאשימה בסוגיית דיות הראיות, בהתאם לקבוע בסעיף 62 לחסד"פ. עוד נטען, כי מכלול הראיות נשען באופן כמעט מוחלט על עדותו של עד מדינה-שותף, שהוא גם עד מעוניין אל מול גרסת ההגנה. לפיכך, לשיטתה, גרסתם של נותני המתת היא בעלת משמעות אמיתית ומכרעת לעניין התקיימותה של עבירת השוחד.

120. ההגנה טוענת עוד, כי לא ניתן להכריע בשאלת דיות הראיות בקשר לעבירת השוחד ללא שמיעת גרסתם של נותני המתת. בנוסף, גרסתם קריטית על מנת ללמוד על טיב יחסיהם עם הנאשם וככל שמדובר ביחסי חברות שנמשכו לאורך שנים, התשתית הראייתית עשויה להיות שונה לחלוטין. שכן, נותני המתת יכולים לטעון, כי גם אם הועבר תשלום, המדובר בהתנהלות רגילה במסגרת יחסי ידידות קרובים וללא קשר לתפקידו של הנאשם. גרסתם מהותית לטענת ההגנה גם בקשר להוכחת או הפרכת היסוד הנפשי אצל הנאשם ומודעותו לקשר הסיבתי שבין טיב קשריו עם נותני המתת לבין תפקידו הציבורי. עוד לטענתה, אי חקירת נותני המתת היא גם בגדר מחדל חקירה משמעותי המתווסף למחדלי חקירה נוספים.

תמצית תשובת המאשימה

121. לטענת המאשימה, השאלה אם יש די ראיות אם לאו להרשעת הנאשם צריכה להיעשות בפני הערכה הדיונית לאחר שיבואו בפניה כל ראיות התביעה וההגנה. לעמדתה, בשלב זה שבו טרם נחשף בית המשפט ולו לראיה אחת, אין הוא יכול להכריע בשאלת דיות הראיות. המאשימה מוסיפה וטוענת, כי בענייננו אין מדובר בעדות בעייתית של עד מדינה וכי במקרה של עבירת שוחד, ניתן לפי סעיף 296 לחוק, להרשיע בעבירות שוחד "על יסוד עדות אחת", כאשר עדות זו יכולה להיות אף עדותו של עד מדינה. עוד לטענת המאשימה, בניגוד לגרסת ההגנה, חומר הראיות מכיל ראיות רבות המבססות את האישומים כלפי הנאשם כולל הודעות מעורבים, ראיות שנקלטו בהאזנות סתר, מסמכים שונים ואמרות של הנאשם. בנוסף נטען, כי המאשימה עשתה כל אשר לאל ידה להגיע לכל נותני השוחד, שעה שחלק מהם גרים בחו"ל ולכן מקום שהמאשימה הצליחה בכך נגבתה עדותם של אותם מעורבים תושבי חו"ל. עם זאת, במקומות אחרים לא עלה בידי המאשימה להגיע לנותני השוחד על אף הבקשות לחיקור דין. בנוסף טוענת המאשימה, כי בניגוד לעמדת ההגנה, עבירת השוחד אינה מותנית בהדדיות בין כוונת הנותן והלוקח ולכן גרסה של הנותן לא היה בה כדי להוכיח או להפריך את היסוד הנפשי של הנאשם. בנוסף נטען, כי הנאשם מסר הכחשה גורפת לכל המיוחס לו לרבות זהות נותני השוחד ועצם לקיחתו.

דין והכרעה

122. המסגרת הנורמטיבית להכרעה בטענת ההגנה בראש פרק זה, נשענת על דוקטרינת הביקורת המנהלית בפלילים. דוקטרינה זו מבוססת על הנאמר בפרשת ניר-עם כהן (בג"צ 9131/05 **ניר-עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית בע"מ נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] 6.2.06). באותה פרשה נקבע, כי דרך המלך לתקיפת פגמים שנפלו בהגשת כתב אישום, כולל פגמים דיוניים הנוגעים להפרת זכות הטיעון של הנאשם ולאי תקינות הליך החקירה שקדם להגשת כתב האישום הינה במסגרת ההליך הפלילי גופו ולא במסגרת עתירה לבג"צ. בעניין זה נקבע, כי גם החלטה שלא להעמיד לדין וכמוה החלטה להעמיד לדין, היא חלק מהפעלת סמכות של הרשות בתוך מתחם שיקול הדעת המוקנה לה, והשאלה היא אם החלטה כזו עומדת באמות המידה המתחייבות מן הדין, מסורה להכרעתו של בית המשפט הפלילי. ראו ע"פ 6328/12 **מדינת ישראל נ' פרץ** [פורסם בנבו], 10.9.2013). באותה פרשה חיווה כב' השופט ע' פוגלמן דעתו כי אין הכרח שאותה טענה תועלה במסגרת "הגנה מן הצדק" בהליך הפלילי וייתכן שניתן לבחון את פעולת התובע בכלי הביקורת של המשפט המנהלי הגם שהאכסניה היא ההליך הפלילי, בלא זיקה הכרחית למבחני הגנה מן הצדק.

123. יחד עם זאת, ההכרעה בעניין פרץ נגעה להעלאת טענה של אכיפה בדרנית ולא לתקיפת שיקול הדעת של התובע בעצם הגשת כתב האישום. על אף האמור, מוכן אני לצאת לצורך דיון זה, מהנחה שברמה המושגית, לאור הלכת ניר עם בנגב, ניתן במישור הדיוני לטעון, כבר בשלב הטענות המקדמיות גם נגד אופן הפעלת שיקול הדעת של התובע בעצם הגשת כתב האישום. עם זאת, יש לזכור שגישה זו אינה חפה מקשיים. ראשית, משום שבית המשפט בשלב זה של טענות מקדמיות אינו נחשף ואינו יכול להיחשף למלוא תמונת הראיות וניזון מקטעי ראיות ומבדלי טענות שמציגים הצדדים. שנית, במובחן מהכרעה בטענה של אכיפה בדרנית, עשוי להיווצר טשטוש תחומים בין ההכרעה בתיק לגופו לבין ההכרעה בטענה המקדמית. זאת, בין היתר, בשל השוני המהותי בין אמת המידה הנדרשת לבחינת

סבירות שיקול דעתו על התובע בהחלטתו שהיא קיום סיכוי סביר להרשעה, לעומת אמת המידה של הוכחה מעבר לספק סביר הנדרשת לשם הרשעה בהליך הפלילי.

124. מעבר לכך, גם מנקודת מוצא שהפורום הנאות לדיון בטענה שהועלתה הינו ערכאה זו ולא בג"צ, עדיין הדין המהותי החל הוא הדין המנהלי ולא הדין הפלילי והחלטת התובע נבחנת במשקפיים אלה. שיקול דעתו של התובע להעמיד לדין נגזר מסמכותו לפי סעיף 62א לחסד"פ, לפיה "ראה תובע שהועבר אליו חומר החקירה שהראיות מספיקות לאישום אדם פלוני, יעמידו לדין, זולת אם היה סבור שאין במשפט עניין לציבור". המדובר בהחלטה מנהלית, שאמות המידה להכרעה בה הורחבו מחוסר תום לב גם לקיומו של "חוסר סבירות קיצוני בהחלטה היורד לשורשו של עניין". לסקירת ההתפתחות ראו בג"צ 2684/12 **י"ב בחשוון התנועה לחיזוק הסובלנות בחינוך הדתי נ' היועץ המשפטי לממשלה** [פורסם בנבו] (9.12.15). באותו עניין, כמו גם בפרשות קודמות, נאמר כי ליועץ המשפטי לממשלה, ולענייננו לכל תובע מוסמך, ניתן שיקול דעת רחב הן להכרעת בדבר קיום הראיות והן להערכת האינטרס הציבורי. אולם, בית המשפט נוקט זהירות כפולה ומכופלת בהידרשו לבחינת החלטה היועץ המשפטי לממשלה (ולענייננו התובע הרלבנטי) בסוגיית דיות הראיות וזאת מכמה טעמים: **ראשית**, אין המדובר בהליך הזהה להערכת הראיות על ידי בית המשפט לשם הרשעה, אלא בהחלטה מקצועית וערכית שבתחום מומחיותה של מערכת התביעה. **שנית**, התערבות כזאת יוצרת מראית עין של חוסר אובייקטיביות. יצוין כי הדברים נאמרו בהתערבות בהחלטה שלא להעמיד חשוד לדין, אולם הם יפים גם במצב ההפוך.

125. בענייננו, כאמור, על מנת לצלוח את רף הטענה על ההגנה להראות כי התקיים חוסר סבירות **קיצוני** בהחלטה לפיה הראיות הקיימות בתיק מקימות סיכוי סביר להרשעה. יש לזכור בהקשר זה, כי לנאשם הוענק שימוע בעל-פה, שבו, כך יש להניח, פרשו באי-כוחו את מכלול טענותיהם הראייתיות כולל הטענות הנוגעות לאי חקירת נותני השוחד. בענייננו, פרטה המאשימה את עמדתה בנדון ובמוקדה הטענה שניתן להרשיע נאשם בשוחד גם על יסוד עדותו היחידה של שותף לעבירה שהוא עד מדינה. זאת, כאשר לעמדתה חומר הראיות כולל ראיות רבות נוספות המבססות את האישומים, כולל הודעות מעורבים, ראיות שנקלטו במסגרת האזנת סתר, מסמכים שונים ואמרות של הנאשם.

126. בהתייחס לטענות ההגנה לגבי העדר תמיכה מספקת לעדותו של עד המדינה יש לזכור בראש ובראשונה, כי במשפט בעבירת שוחד "נוכח המאפיינים הייחודיים של עבירת השוחד כעבירה המתבצעת במחשכים, המחוקק הנמיך את הרף הראייתי בעבירה זו, כך שרשאי בית המשפט להרשיע על יסוד עדותו היחידה של שותף לעבירה (סעיף 296 לחוק העונשין, התשל"ז-1977) (להלן: חוק העונשין)). סעיף זה הוא בבחינת *lex specialis* לגבי הוראת סעיף 54א לפקודת הראיות, ולכן ניתן להרשיע בעבירת שוחד גם על יסוד עדות יחידה של עד מדינה (ע"פ 385/87 **תלאוי נ' מדינת ישראל**, פ"ד מב(1) 140, 149-147 (1989); ע"פ 7921/11 **ואנונו נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] בפסקה 26 (24.8.2015)). עניין קלנר פסקה 38 לחוות דעתו של כב' השופט ג'ובראן. אולם, גם בהנחה שתידרש בנסיבות העניין תוספת ראייתית משמעותית לעדות עד המדינה, כפרשנות ב"כ הנאשם את דברי כב' השופט פוגלמן באותה פרשה, אין לומר, בוודאי לצורך הערכת דיות הראיות בידי התובע, כי זו חייבת

לבוא בהכרח מעדויות של נותני השוחד.

127. בנוסף, אינני סבור כי ניתן לקבוע, בהתחשב באמות המידה הצרות והדוקניות שנקבעו בסוגיה הנדונה, כי נפל חוסר סבירות קיצונית בהחלטת התובע בשל העובדה שלא נחקרו כל נותני השוחד ולא נבדקה גרסתם, שכן אותה גרסה עשויה היתה ללמד פוטנציאלית על העדר כוונה לשחד את הנאשם. בעניין זה ומבלי להביע דעה לגבי סיכויי ההרשעה לאחר שמיעת הראיות, הרי שלא ניתן להתעלם מקביעת בית המשפט העליון בפרשת מרקדו, לפיה עבירת השוחד אינה מותנית בהדדיות כוונת הנותן והלוקח והיא עשויה להיות מושלמת גם אם הצד השלישי תמים וחף מכל כוונה פלילית.

128. לאור כל האמור, לא הוכח כי נפל פגם של אי סבירות קיצונית בשיקול דעתו של התובע בסוגיית דיות הראיות באופן המצדיק התערבות של בית המשפט בשיקוליו הראייתיים להעמיד לדין את הנאשם, ככל שניתן לבוחנם בשלב זה. יוטעם, כי לא נטען באופן ממשי ובוודאי שלא הוכח, כי התביעה פעלה בהחלטתה בחוסר תום לב או משיקולים זרים.

מכאן, שדין הטענה בראש פרק זה להידחות.

חוסר סבירות בהתנהלותה של היחידה החוקרת - חקירת עד המדינה

129. בעניין זה, נטענו טענות שונות לגבי חקירה מגמתית נגד הנאשם, כשבראשן העובדה שעד המדינה גוייס, לפי הנטען, בשלב המקדמי של החקירה למתן עדות מפלילה נגד הנאשם. בעניין זה, כי הרשות החוקרת הלכה שבי אחרי דבריו של עד המדינה מתוך רצון "לבנות תיק חקירה יוקרתי" ובהמשך כתב אישום נגד הרב הראשי לישראל. ההגנה טוענת, כי בראשית פברואר 2011 התנהלה חקירה סמויה נגד הרב ונגד חיים בעקבות פנייתו של אדם אחר שהציע לשמש עד מדינה בתמורה לחשיפת מידע בדבר ביצוע עבירות פליליות על ידם. האזנות הסתר, במסגרת אותה חקירה, שכללו עשרות אלפי שיחות, לא הולידו ולו שיחה אחת שיש בה כדי להפליל את הנאשם. נטען, כי בחודש יוני 2013, כשהבינו החוקרים כי החקירה הסמויה אינה מביאה את התוצאה המיוחלת, עברו לפסים גלויים תוך הפעלת לחצים כבדים על עד המדינה. דבר זה מנע כל בירור בהמשך הדרך לגבי חלקם האמיתי של הצדדים לעבירה. עוד נטען כי היחידה החוקרת נמנעה מלברר תחילה את חלקו של הנאשם באמצעות הכלים האחרים העומדים לרשותה ובכך נשללה האפשרות לרדת לחקר האמת ולהדוף את הסכנה לפיה בחר עד המדינה לעשות שימוש באותו כלי, כדי להשליך את האשם הרובץ לפתחו לעבר האחר העשוי להיות חף מפשע. זאת, בניגוד להנחיית היועץ המשפטי לממשלה בעניין חתימת הסכם עד מדינה.

130. ההגנה מפרטת בטענותיה את השתלשלות האירועים שבין התאריכים 20.6.13-24.6.13, שהתאפיינה לשיטתה בהפעלת לחצים קשים על עד המדינה כדי שיפליל את הנאשם והסתיימו בחתימת הסכם עד המדינה ביום 28.6.13. ב"כ הנאשם מצביעים על האמור בסעיפים 152 ו-148 לכתב האישום כדוגמאות אבסורדיות להתבססות על עדות עד המדינה. המקרה הראשון, קבלת 500,000 דולר עבור

מתן ברכה לרכישת מטוס והמקרה השני, מתן 500,000 דולר כ"מתנת חתונה" לבנו של הנאשם. זאת, כאשר במקרה הראשון נותן השוחד הנטען כלל לא נחקר ובמקרה השני הכחישו הנותנים הנטענים את עצם מתן הכסף. לדבריהם התוצאה המצטברת היא, כי לא ניתן לבסס הרשעה על אמירותיו המפלילות של עד המדינה גם בהתאם לדוקטרינת הפסלות הפסיקתית. ב"כ הנאשם עותרים לכך כי לאחר שהפעולות בהן נקטה היחידה החוקרת כדי לדלות מפי חיים עדות מפלילה כנגד הנאשם ייחשפו בפניו יורה על ביטול כתב האישום.

תמצית תגובת המאשימה

131. המאשימה טוענת כי הצגת חלקו של עד המדינה בפרשה ויחסיו עם הנאשם על ידי ההגנה נעשתה באופן שאינו משקף את חומר הראיות. לדבריה, ההגנה הציגה ציטוטים חלקיים מחומר הראיות אולם כשבית המשפט ייחשף לחומר במלואו התמונה שתיגלה לפניו תהיה שונה. לעמדתה, כל טענות ההגנה בפרק זה מקומן בשלב ניהול התיק ובסיכומים שלאחריו וכי אין לצפות כי בית המשפט יידרש בשלב זה לבדלי ראיות וייקבע ממצאים כלשהם באמצעותם.

דין והכרעה

132. ההגנה לא הציגה את התשתית הנורמטיבית, לפיה רשאי בית המשפט בשלב זה על סמך טענותיה בדבר התנהלות החקירה במיוחד אופן חקירתו של עד המדינה, להורות על ביטולו של כתב האישום. לא ניתן לצפות שבית המשפט, על סמך ציטוטים חלקיים מחומר הראיות, יוכל להכריע בטענה בשלב מקדמי זה שבו לא נערך בירור ראיתי ולא קיימת תשתית ראיתית מוסכמת. אין בכך כדי למנוע מן ההגנה לאחר שמיעת הראיות להעלות את הטענה בלבד או בלבד אחר בהתייחס לעדות עד המדינה, אולם בוודאי שאין השלב הנדון השלב המתאים לכך. לפיכך, הטענה כפי שהועלתה נדחית.

אכיפה בררנית

הטענה בהיבט הפנימי

133. טענת ההגנה בעניין זה מתפצלת לשני ראשים. הראשון, טענת אכיפה בררנית בהיבט הפנימי על רקע אי העמדתם לדין של מעורבים שונים באותה פרשה. נטען בעניין זה, כי כתב האישום בענייננו מונה 15 נותני שוחד, שאיש מהם לא עמד לדין נכון לעת זו. נטען, כי ארבעה מנותני השוחד לא נחקרו כלל, שניים נחקרו בחשד לביצוע עבירות אחרות ומשניים נגבתה הודעה בלבד. עוד נטען, כי חלק מארבעת המעורבים שלא נחקרו ולא הוגש נגדם כתב אישום, היו בהישג ידה של המאשימה שכן נכנסו ויצאו מן הארץ באין מפריע במהלך תקופת החקירה. נאמר, כי מאחר שכתב האישום טוען שהמעורבים קשרו

קשר למתן וקבלת שוחד, לא היתה כל סיבה נראית לעין שלא להעמידם לדין.

134. ההגנה מתייחסת באופן פרטני למעורבים הבאים:

בפרשת "הגיורים" - האישום הראשון - לרב גבריאל כהן, נותן השוחד בוצע חיקור דין בארה"ב ביום 6.5.15, במהלכו שמר על זכות השתיקה. לטענתה בטרם חיקור הדין הוא נכנס ויצא את גבולות המדינה באין מפריע, לא עשתה המאשימה דבר על מנת למצות עמו את הדין.

בפרשת "העמותות" - האישום השני - מר שמחה קרקובסקי, שהוא אחד מנותני השוחד המתוארים בסעיף 60 לכתב האישום, נחקר באזהרה בחשד למתן שוחד, גניבה בידי מורשה והלבנת הון. לטענתה, אף שחקירותיו הסתיימו ביום 21.11.13, טרם נתקבלה ההחלטה בדבר העמדתו לדין.

מר יהודה אזרד, אחד מנותני השוחד המתוארים בסעיף 85 לכתב האישום, נחקר באזהרה לגבי אותן עבירות ביום 2.12.13, אך טרם נתקבלה החלטה בעניין העמדתו לדין.

מר יחיאל הירש, אחד מנותני השוחד המתוארים בסעיף 94 לכתב האישום, נחקר באזהרה לגבי אותן עבירות ביום 20.11.13, אך טרם נתקבלה החלטה בעניין העמדתו לדין.

מר שמואל ברודמן, אחד מנותני השוחד המתוארים בסעיף 99 לכתב האישום, נחקר באזהרה לגבי אותן עבירות ביום 24.11.13, אך טרם נתקבלה החלטה בעניין העמדתו לדין.

מר שניא הרפר, אחד מנותני השוחד המתוארים בסעיף 105 לכתב האישום, נחקר באזהרה לגבי אותן עבירות ביום 20.11.13, אך טרם נתקבלה החלטה בעניין העמדתו לדין.

מר משה פרץ, אחד מנותני השוחד המתוארים בסעיף 113 לכתב האישום, נחקר באזהרה לגבי אותן עבירות בימים 24.11.13 ו-25.11.13, אך טרם נתקבלה החלטה בעניין העמדתו לדין.

פרשת "טובות ההנאה" - האישום השלישי - מר גאיה רוטקשווילי, המואשם בסעיפים 127-130 במתן שוחד נכנס ויצא את הארץ מתחילת החקירה הגלויה מספר פעמים אך לא הובא לחקירה.

מר יוסקה ממיסתלוב, שפעל לפי הנטען בשמו של רוטקשווילי נחקר באזהרה בחשד לעבירות של מתן שוחד, הלבנת הון ועבירות מס ביום 19.11.13, אך טרם נתקבלה ההחלטה בעניין העמדתו לדין.

מר רונלד איזיב, שלפי הנטען בסעיפים 131-138 בכתב האישום נתן לנאשם דמי שוחד בשתי פרשיות, לא נחקר ולא ברור באיזה פעולות נקטה המאשימה כדי להביאו לחקירה.

מר אלכסנדר משקביץ, שעל פי הנטען בסעיפים 139-145 העביר לנאשם דמי שוחד עבור השתתפותו בארבעה כנסים שונים בקזחסטן ובנוסף עבור נוכחותו בחתונת בתו וכן באירוע בנוכחות נשיא קזחסטן, לא נחקר

באזהרה בחשד למתן שוחד אלא בחשד לביצוע עבירות של הלבנת הון בלבד ביום 26.2.14.

משקביץ ומיכאל מירלשווילי, שעל פי הנטען בכתב האישום בסעיפים 146-148 העניקו למבקש שוחד כ"מתנה" לכבוד חתונת בנו. נטען, כי ממירלשווילי נגבתה הודעה ביום 25.11.13, אך לא נחקר באזהרה ואילו משקביץ, שותפו במתן המתת, נחקר באזהרה בחשד לביצוע עבירות הלבנת הון בלבד ביום 26.2.14.

מר יוני בן דוד, עוזרו של משקביץ, שלפי סעיף 147 לכתב האישום סיכם עם חיים פעולה למתן המתת נחקר באזהרה בחשד לעבירות של מתן שוחד, תיווך לשוחד ועבירות מס, בימים 24.11.13 ו-1.12.13, טרם נתקבלה החלטה בעניין העמדתו לדין.

מר טלמן איסמאילוב, שלפי הנאמר בסעיף 152 לכתב האישום העביר לנאשם דמי שוחד בגין ברכתו לרכישת מטוס וכן ארח את הנאשם את חיים ואת נשותיהם במלון בטורקיה והטיסם לשם במטוסו הפרטי, לא נחקר בגין אותם מעשים ולא ברור באילו צעדים ננקטו כדי להביאו לחקירה.

מר אלכסנדר ברונשטיין, על פי המתואר בכתב האישום בסעיפים 155-158, העביר לנאשם דמי שוחד בתמורה להשתתפותו בטקס חנוכת בית כנסת באסטוניה, לצורך רכישת ספר תורה אישי וכן דמי שוחד בגין עריכת טקס חלקה לבנו, נגבתה ממנו הודעה ביום 16.6.14 שלא תחת אזהרה.

מר גדעון ניסנבוים, על פי המתואר בכתב האישום בסעיפים 160-163, העביר לנאשם דמי שוחד תמורת השתתפות בטקס יום השואה בוורשה. לא נחקר ולא נמסר אילו צעדים ננקטו על מנת להביאו לחקירה.

מר אלכסנדר גרנובסקי, על פי המתואר בכתב האישום בסעיף 165, העביר לנאשם דמי שוחד תמורת נוכחות ביום הולדתו נגבתה ממנו ביום 15.6.14 הודעה שלא תחת אזהרה.

מר בן ציון ציוני נחקר באזהרה בחשד לביצוע עבירות של לקיחת שוחד, גניבה בידי מורשה, מרמה והפרת אמונים, הלבנת הון ועבירות מס בין התאריכים 20.6.13 ועד 26.6.13. תיק החקירה נגדו נסגר בשנת 2014. ההגנה טוענת, כי עניינו מעורר תמיהה כפולה. ראשית, ההחלטה בעניינו התקבלה בסד זמנים סביר בהשוואה ליתר המעורבים. שנית, זה המקרה היחיד שבו עד המדינה לא ייחס לנאשם כל מעורבות נוספת לשלו וסגירת התיק עשויה להעיד על מגמתיות של המאשימה במיקוד החקירה לכיוון הנאשם בלבד.

הטענה בהיבט החיצוני

135. באשר לטענת האכיפה בהיבט **החיצוני**, טוענת ההגנה כי על פי סקירה מקיפה של הפסיקה הרלוונטית במהלך עשר השנים האחרונות במערבת נבו, ניתן להיווכח כי בהשוואה למקרים אחרים של פרשיות שוחד הוגשו כתבי אישום, הן כלפי מקבלי השוחד והן ביחס לנותני השוחד. עוד לטענתה, מדיניות האכיפה העולה מסקירת אותה פסיקה מלמדת על קשר הדוק בין חקירה והעמדה לדין של מקבל המתת לבין חקירה והעמדה לדין של נותני המתת. עוד נטען כי על אף מורכבות עבירת השוחד והקושי בהגדרתה, התביעה אינה מנחה עצמה בעניין בעצם קיומה של אכיפה חלקית ללא קביעת קריטריונים היא פסולה כשלעצמה ועשויה לעלות כדי אכיפה בררנית אסורה.

תמצית תגובת המאשימה

136. המאשימה טוענת כי טענת האכיפה הבררנית אינה רלוונטית לתיק דנן. לשיטתה, אכיפה בררנית יכולה להתקיים רק בין **שווים** ולא בין **שווים**. לכן, שעה שהפליה בין **שווים** פסולה עד כדי הקמת טענה מקדמית על פי סעיף 149(10) לחסד"פ, הרי שהבחנה בין **שווים** הנה חוקית, הגיונית ונעדרת פסול. לשיטת המאשימה, הנאשם הוא הבריון התיכון והדמות המרכזית בכל האישומים, שמונה במספר. זאת שעה שיתר המעורבים והחשודים קשורים לחלק מאישום אחד או לכל היותר לחלקים משני אישומים.

137. המאשימה מחדדת ומוסיפה, כי מעמדו של הנאשם שונה בתכלית מיתר המעורבים ואין הוא שייך לאותה קבוצת שוויון ואף אם היה מועמד לדין לבדו, שעה שנגד שאר המעורבים היה התיק נסגר, לא היה מקום להעלות את הטענה. המאשימה מוסיפה כי גם אילו היו שאר המעורבים שייכים לאותה קבוצה, הרי שמדובר בטענה מקדמית מוקדמת, זאת שכן המאשימה לא החליטה שלא להעמידם לדין, אלא שלחה כבר מכתבי שימוע בעניינם של המעורבים לפיהם בכוונתה להעמידם לדין בכפוף לשיבות שימוע הקבועות לזמן הקרוב. היא מוסיפה כי בכוונתה להגיש כתב אישום מאוחד נגד כל יתר המעורבים ועל כן הכרעה בעניינם של כל המעורבים הכרחית בטרם יגובש אותו כתב אישום, אם יוחלט לעשות כן לאחר תום השימועים.

תגובת ההגנה

138. ההגנה מגיבה במענה כי הנאשם ויתר המעורבים האחרים מנויים עם אותה קבוצת שוויון וביצעו את אותה עבירה על גווניה השונים. לדבריה, טענת המאשימה לפיה הנאשם הוא הבריון התיכון בתיק, לא רק שאינה מהווה שוני רלוונטי המצדיק יחס שונה, אלא מחזקת את טענת ההגנה לקיומו של הליך מגמתי שתכליתו הרשעת הנאשם. ההגנה טוענת כי עמדת המאשימה מנוגדת באופן חזיתי למדיניות הנוהגת בהעמדה לדין של מקבל ונותן השוחד גם יחד, וכן למדיניות לפיה יש לצרף נאשמים ובמיוחד נאשמים בפרשה פלילית אחת. עוד טוענת ההגנה, כי המאשימה בחרה שלא לחקור חלק נכבד מהמעורבים וגם אלה שנחקרו לא נחקרו בגין עבירת השוחד. לטענתה, השיהוי הניכר בהגשת כתב האישום נגד הנאשמים האחרים אינו מקרי ונעוץ בתפיסה המשפטית של המאשימה לפיה אין הכרח כלל להעמידם לדין.

139. ההגנה יוצאת חוצץ נגד עמדת המאשימה כי מדובר בטענה מוקדמת מדי וטוענת כי העלאת טענה כללית ופשטנית מפי המדינה בדבר האופציה להגיש כתב אישום במעלה הדרך, אינה מחסנת אותה מפני בירור עובדתי לגבי פעולותיה וסבירות התנהלותה ואינה עונה על השאלה מדוע לא נערכו שימועים למעורבים עליהם נשלחו זימוני השימוע עד היום. לטענת ההגנה, חקירת הפרשה החלה בשנת 2011, הליכי השימוע לגבי הנאשם החלו בשנת 2014 וכתב האישום הוגש בחודש אוקטובר 2015. מכאן, שההשתהות בעניינם של המעורבים האחרים אינה ברורה ומעוררת חשד כי המאשימה מבקשת להביא לסיום תיקו של הנאשם על מנת לסתום את הגולל על הפרשה כולה.

140. עוד מעלה ההגנה שורת תמיהות לגבי אי חקירתם באזהרה של חלק מנותני השוחד, חקירת באזהרה בעבירה אחרת של נותן שוחד אחר, אי מעצרו של הרב כהן לחקירה בארץ, אי חקירתם של חלק מנותני השוחד שמקום מושבם בחו"ל, על אף שנכנסו ויצאו מן הארץ בתקופת החקירה וכן תמיהות נוספות לגבי חקירת המעורבים. בנוסף, היא מבקשת הסבר לסגירת תיק החקירה נגד בן ציוני, לפרט כנגד מי מהמעורבים הוגשו מכתבי שימוע, את תוכן המכתבים ואת המועד שנקבע לשימועים וכן הטעם לשיהוי בעריכתם.

תגובת המאשימה

141. בתגובתה לתגובה ההגנה חוזרת המאשימה וטוענת כי בכוונתה להעמיד לדין חלק מן המעורבים בפרשה בכפוף לקיום ישיבות שימוע האמורות להיערך בחודשים נובמבר ודצמבר. היא מוסיפה, כי חלק מן המעורבים המוזכרים כעדי הגנה נחקרו בחיקור דין בחו"ל, כולל הרב גבריאל כהן וחלקם נחקרו בישראל. ניסיונות לאתר מעורבים אחרים לא עלו יפה. היא מוסיפה, כי אך טבעי הוא שבמהלך חקירה סמויה שמתנהלת נגד נאשם לא ייחקרו מעורבים שונים המגיעים לארץ כדי לא לחשוף את החקירה. בנוסף, לדבריה, חלק מהמעורבים שהזכירה ההגנה לא נחקרו באזהרה משום שהמאשימה סברה שאין לעשות כן, ונגד חלקם נסגרו התיקים בעילות שונות כנגזרת מהמצב הראייתי בעניינם, כולל עניינו של הרב בן ציון שתיקו נסגר מחוסר ראיות.

דין והכרעה

142. אכיפה בררנית הוגדרה בפסיקת בית המשפט העליון כ"אכיפה הפוגעת בשוויון במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא. דוגמא מובהקת לאכיפה בררנית היא, דרך כלל, החלטה לאכוף חוק כנגד פלוני, ולא לאכוף את החוק כנגד פלמוני, על בסיס שיקולים של דת, לאום או מין, או מתוך יחס של עוינות אישית או יריבות פוליטית נ' פלוני" (ראו בג"ץ 6396/96 **זקין נ' ראש עיריית באר שבע**, פ"ד נג(3) 298, מפי כב' השופט זמיר).

143. הנטל להוכחת אכיפה בררנית מוטל על הנאשם, ואין די להוכיח כי האכיפה נעשת באופן בררני, כי אם יש להראות שמדיניות האכיפה הינה שרירותית או נסמכת על מטרות פסולות. (רע"פ 9066/08 **בן גביר נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (7.12.08), מפי כב' השופט לוי). בע"פ 3215/07 **פלואני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (4.8.08) (להלן: "**עניין פלואני**"), מפי כב' השופט ג'ובראן נקבע כדלקמן:

"בבחינת מושכלות יסוד היא שלא כל הבחנה בין העמדתם לדין של שני פרטים, יהא עניינם דומה ככל שיהיה, מהווה אכיפה בררנית. אמנם, החלטתה של הפרקליטות, כרשות מינהלית, להעמיד אדם לדין אינה יכולה להיעשות בשרירות הלב, ועליה לעמוד במבחנים המקובלים לגבי כל החלטה מינהלית, כגון

מבחנים של מטרה כשרה, שיקולים ענייניים, סבירות ועוד... יש לזכור כי מדובר בהחלטה מורכבת, בעלת שני פנים - הערכת היכולת להוכיח את האישומים כנגד החשוד, והעניין הציבורי שבהעמדתו לדין במסגרת אלו על הפרקליטות לשיקול שיקולים רבים, תוך הענקת המשקל המתאים לכלל שיקול, כך ששקילה עניינית של שני חשודים שענייניהם דומים (אך לא זהים), לא תניב דווקא החלטה זהה. תוצאה זו אינה מהווה בהכרח אכיפה בררנית. כפי שנאמר בעניין זה בע"פ 37/07 **פרג נ' מדינת ישראל** ([פורסם בנבו], 10.3.2008), בפסקה 6 לחוות דעתה של השופטת א' חיות: "הכלל הוא שכל עוד לא הסתבר שאי העמדתם לדין של חלק מן המעורבים בפרשה פלונית נבעה מתוך שרירות או מתוך שיקולים פסולים, אין באכיפה חלקית כזו אף שהיא פוגעת בעיקרון השוויון כדי להצדיק ביקורת שיפוטית פולשנית בין בדרך של הוראה להעמיד לדין את יתר המעורבים ובין בדרך של השוואת מצבם של המעורבים שהועמדו לדין לאלה שלא הועמדו לדין."

144. משכך, לשם העלאת טענה בדבר "הגנה מן הצדק", הנשענת על טענה לאכיפה בררנית, יהיה על הטוען להראות, בראש ובראשונה כי מדובר בהבחנה בין מי שהדמיון ביניהם רלוונטי לעניין, במובן זה שהוא מצדיק התייחסות דומה בשאלת הגשתו של כתב אישום. בשלב השני יהא על הטוען להראות כי בבסיס ההבחנה ניצב מניע פסול, בין אם בדמות שרירותיות, התחשבות בשיקולים שאינם מן העניין, או חלילה שקילת שיקולים שאינם ראויים. מטבע הדברים מדובר בשני שלבים השלובים זה בזה, ואשר רב המשותף להם. הנטל להוכיחם, שאיננו פשוט כלל וכלל, מוטל על הנאשם, באשר הפרקליטות, ככל רשות מינהלית, נהנית מהחזקה לפיה פעולותיה נעשות כדין (ראו עניין זקין, בעמוד 307).

145. בניגוד לעמדת ההגנה, אינני סבור כי הנאשם ויתר המעורבים שייכים לאותה קבוצת שוויון. עובד הציבור מקבל השוחד עומד מבחינה משפטית, ערכית ומוסרית על מישור שונה מיתר המעורבים, שכן המטרה המרכזית של האיסור הפלילי לקבל שוחד הנה להבטיח את טוהר המידות בשירות הציבורי ואת אמון הציבור בו. אין בכך כדי למעט מהחומרה שיש לייחס למעשיו של מי שנותן שוחד של מי שמתווך למתן שוחד ומי שמעורב בעניין בדרך אחרת. אולם, מקבל השוחד הינו בסופו של יום השחקן הראשי על הבמה. בעניין זה יש לזכור כי ייתכנו גם מצבים שבהם לנותן השוחד אין כוונה פלילית ואף על פי כן ייחשב עובד הציבור מקבל המתת כלוקח שוחד. מעבר לכך, כפי שצוין על ידי ב"כ המאשימה, לנאשם מיוחסת מעורבות מרכזית בכל האישומים, שמונה במספר. זאת, שעה שיתר המעורבים והחשודים קשורים לחלק מאישום אחד או לכל היותר לחלקים משני אישומים.

146. זאת ועוד, המאשימה הבהירה והצהירה כי בכוונתה להגיש כתב אישום מאוחד כנגד יתר המעורבים, ככל שיימצא לאחר שימוע, כי יש מקום להעמידם לדין וכי הליך קביעת השימועים וקיומם מצוי בעיצומו, אין לבית המשפט כל סיבה לפקפק בהצהרה זו מעבר לכך ועל אף תהיות שונות שמעלה ההגנה לא עלה בידה, בוודאי בשלב זה שבו טרם התקיים בירור ראייתי, להצביע על ראיות מוצקות המעלות חשד לאכיפה שרירותית או למניעים זרים שהשפיעו על החקירה, דבר שהוא תנאי יסודי לביסוס הטענה (ראו והשוו: ע"פ 3517/11 **שמשון נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (6.3.13), מפי כב' השופטת ארבל).

147. בנתונים אלה, מדובר בשיקול אשר עשוי להילקח בחשבון בהמשך ההליך, על היבטיו השונים, ולא בסוגיה המצדיקה ביטולו של כתב האישום. הדברים עשויים לבוא לידי ביטוי בעת שמיעת הראיות, אם בנושא של שקילת העדויות, בחינה של אופן ניהול החקירה, מחדלי חקירה, אם היו, ואף בשלב גזירת הדין, אם יהא צורך בכך (השוו ע"פ 5605/12 **בשורה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (17.4.13), מפי כב' השופט הנדל. למען הסר ספק, אין בכך משום הבעת עמדה בדבר חפותו או אשמתו של הנאשם, אלא דוגמא בלבד.

148. באשר לטענת האכיפה הבררנית בהיבט החיצוני, מעבר לטענה בעלמא לא הציגה ההגנה את אותה סקירת פסיקה רלוונטית האמורה בסעיף 36 ו-37 לטענותיה וכפי שהובהר לעיל נותן השוחד ומקבל השוחד אינם מצויים, לטעמי, על אותו מישור משפטי, ערכי ומוסרי. גם לא הובהרה טענת ההגנה, לפיה התביעה אינה מנחה עצמה בעניין הקשר שבין חקירה והעמדה לדין של מקבל המתת לבין חקירה והעמדה לדין של נותני המתת, ובעניין זה קיימת הצהרתה והודעתה של התביעה שהובאה לעיל.

149. אשר על כן, העתירה למחיקת כתב האישום בשל אכיפה בררנית נדחית.

סוף דבר

150. כתב האישום המתוקן או הודעה מאת המאשימה בעניין הפעולות שנעשו כדי לבחון את אפשרות התיקון יוגשו **לא יאוחר מיום 30.11.16**.

151. תשובה מפורטת של הנאשם לכתב האישום בכתב תוגש לבית המשפט **לא יאוחר מיום 15.12.16**.

152. דיון מורחב לפי סעיף 144 יתקיים **ביום 4.1.17 בשעה 10:00**. למען הסר ספק, הדיון שנקבע ליום 20.12.16 מבוטל בזה לבקשת המאשימה.

153. ב"כ המאשימה יכין דברי פתיחה קצרים, בהם יבהיר בדיון המקדמי את האופן בו מתכוונת המאשימה להוכיח מעבר לכל ספק סביר את עובדות כתב האישום, ובעיקר את הסוגיות השנויות במחלוקת, נוכח תשובתו של הנאשם לכתב האישום. כמו-כן, תודיע המאשימה לבית המשפט כמה מועדים יידרשו לה להבאת ראיותיה, לאחר "סינון" הראיות המוסכמות. זאת, לאחר שתקבע רשימה סופית של עדי התביעה שיעידו, ומשך הזמן שיידרש לחקירתם הנגדית.

154. בישיבה זו גם תודיע המאשימה אילו עובדות היא מתכוונת להוכיח באמצעותו של כל אחד מהעדים, והיינו נושא עדותו של כל עד תביעה ונחיצותה של התייצבותו לעדות. ההגנה תודיע על משך הזמן המשוער לחקירה נגדית של כל אחד מהעדים הללו.

155. במסגרת הדיון המקדמי, תודיע ההגנה לבית המשפט אילו עובדות מוסכמות על ידה, ולא יהיה צורך להבאת ראיות לגביהן. ההגנה גם תודיע לבית המשפט במהלך הדיון המקדמי אילו עדים היא מבקשת לחקור חקירה נגדית, ואילו ראיות ניתן להגיש ללא חקירה נגדית, לרבות תעודות עובד ציבור, חוות דעת מומחה, תעודות רפואיות, מסמכים טכניים וכיו"ב. מטרתו של בירור זה היא לבחון נושא עדותו של כל אחד מהעדים, ונחיצות התייצבותו למתן עדות בבית המשפט.

156. בדיון המקדמי גם יערך בירור ראשוני בנוגע לראיות ההגנה (מספר העדים, משך הזמן הנדרש לשמיעתם וכדומה), בכפוף לכך שההגנה לא תתנגד לבירור זה, ומבלי לפגוע בזכויות הנאשם. יחד עם זאת, תתבקש ההגנה להודיע עמדתה או הערכתה הראשונית לגבי משך הזמן שיידרש לפרשת ההגנה.

157. בדיון המקדמי גם ייקבעו, ככל האפשר, דיוני הוכחות נוספים ככל שהדבר יידרש מעבר לאלה שנקבעו עד היום וכן תיערך תכנית עדויות וראיות לכל אחת מהשיבות. כמו-כן, ככל שהדבר יהיה אפשרי, ייקבעו מועדים לשמיעת סיכומים בעל פה.

158. למען הסר ספק, כל בקשה שתוגש על ידי צד כלשהו לבית המשפט תועבר לצד שכנגד, בין אם עסקינן בבקשות להארכת מועד, הזמנת עדים וכל כיו"ב.

המזכירות תעביר העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ט"ו חשוון תשע"ז, 16 נובמבר 2016, בהעדר הצדדים.